Urząd Statystyczny w Olsztynie
Statistical Office in Olsztyn

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2010 R.

POPULATION, VITAL STATISTICS AND MIGRATION IN WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP IN 2010

ISBN-978-83-88130-95-1

OLSZTYN 2011

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*
Janusz Pappelbon – Zastępca Dyrektora Urzędu Statystycznego

CZŁONKOWIE *MEMBERS*
Eliza Bielakow, Monika Borawska,
Jacek Grzelak, Alina Hoczyk, Elżbieta Lorek

SEKRETARZ *SECRETARY*
Agnieszka Wobolewicz

REDAKCJA MERYTORYCZNA I SKŁAD KOMPUTEROWY
Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

ESSENTIAL EDITING AND COMPUTER SETTING
Warmińsko-Mazurski Regional Research Centre of Statistical Office in Olsztyn

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie: *Publication available on the Internet:*
www.stat.gov.pl/olsz

ISBN-978-83-88130-95-1

Druk i oprawa: Wydział Poligraficzny Urzędu Statystycznego w Olsztynie
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82
Nakład 50 egz. Cena 20,00 zł

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Olsztynie przekazuje Państwu kolejne wydanie publikacji poświęcone demografii Warmii i Mazur *„Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku"*.

Opracowanie zawiera opis wyników badań, część tabelaryczną oraz uwagi metodyczne. W rozdziale prezentującym wyniki badań scharakteryzowano sytuację demograficzną województwa w 2010 roku, a wybrane informacje pokazano w retrospekcji od 2000 roku. Zjawiska i procesy ludnościowe zilustrowano wykresami i mapami oraz zaprezentowano na tle kraju i innych województw. W części tabelarycznej zamieszczono tablice przeglądowe zawierające ważniejsze informacje demograficzne o województwie warmińsko-mazurskim i innych regionach kraju oraz tablice szczegółowe opisujące stan i strukturę ludności województwa według płci i wieku oraz ruch naturalny i wędrówkowy. Tablice szczegółowe przygotowano w postaci elektronicznej, na płycie CD załączonej do publikacji. W uwagach metodycznych zamieszczono definicje podstawowych pojęć i wskaźników oraz informacje o źródle i zakresie omawianych danych.

Przekazując Państwu niniejszą publikację, wyrażam nadzieję, iż stanie się przydatnym źródłem wiedzy o zjawiskach i procesach demograficznych zachodzących w województwie warmińsko-mazurskim.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Olsztyn, lipiec 2011 r.

PREFACE

The Statistical Office in Olsztyn presents the next edition of the publication about demography of Warmia and Mazury ***Population, vital statistics and migration in warmińsko-mazurskie voivodship in 2010.***

The elaboration contains a description of results of surveys, table part and methodical notes. The chapter presenting results of surveys characterizes a demographic situation of the voivodship in 2010 and shows selected information in the retrospection since 2000. Demographic occurrences and processes are illustrated by graphs and maps and also presented against the background of the country and other voivodships. The table part consists of review tables containing the more important demographic information about warmińsko-mazurskie voivodship and other regions of the country, as well as detailed tables describing size and structure of the voivodship population by sex and age, vital statistics and migration. Detailed tables are prepared in the electronic form, on CD attached to this publication. Methodical notes contain definitions of basic notions and rates, as well as information about source and range of described data.

Presenting this publication I hope it will be a useful source of knowledge about demographic occurrences and processes in warmińsko-mazurskie voivodship.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

Olsztyn, July 2011

SPIS TREŚCI ***CONTENTS***

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
PRZEDMOWA	***PREFACE***	x	3
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA	***RESULTS OF SURVEYS – SYNTHESIS***		
Stan i i struktura ludności	*Size and structure of population* ...	x	12
Małżeństwa i rozwody	*Marriages and divorces*	x	18
Urodzenia, płodność i dzietność ..	*Births and fertility*	x	22
Umieralność i trwanie życia	*Mortality and life expectancy*	x	27
Ruch wędrówkowy ludności	*Migration of population*	x	31
TABLICE STATYSTYCZNE	***STATISTICAL TABLES***		
Wybrane dane o stanie, ruchu naturalnym i migracjach ludności w warmińsko--mazurskim	*Selected data on the size, vital statistics and migration of population in warmińsko--mazurskie voivodship*	I	36
Mierniki charakteryzujące sytuację demograficzną województw w 2010 r.	*Demographic situation of voivodships in 2010*	II	38
WYKRESY	***GRAPHS***		
Zmiany liczby ludności w miastach i na wsi w latach 2000–2010	*Changes in the population number in urban and rural areas in years 2000–2010*	x	12
Ludność według płci i wieku w 2010 r.	*Population by sex and age in 2010*	x	13
Odsetek dzieci i osób starszych w populacji ogółem w latach 2000–2010	*Percentage of children and older persons in total number of population in years 2000–2010* ...	x	14
Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2000–2010	*Structure of population by economic age groups in years 2000–2010*	x	16
Liczba zawartych małżeństw na 1 000 mieszkańców w województwie i w Polsce w latach 2000–2010	*Number of marriages per 1 000 of population in the voivodship and in Poland in years 2000–2010*.....	x	19
Struktura nowożeńców według wieku w momencie zawierania małżeństwa w 2010 r.	*Structure of bridegrooms and brides by age at the moment of the marriage in 2010*	x	20
Rozwody na 1 000 zawartych małżeństw w województwie i w Polsce w latach 2000–2010 ...	*Divorces per 1 000 of contracted marriages in the voivodship and in Poland in years 2000–2010*.....	x	20
Struktura rozwodów według płci i wieku rozwiedzionych w 2010 r.	*Structure of divorces by sex and age of divorced in 2010*	x	21
Struktura rozwodów według okresu trwania małżeństwa w 2010 r.	*Structure of divorces by period of marriage lasting in 2010*.....	x	21

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Struktura rozwodów według liczby małoletnich dzieci (poniżej 18 lat)	*Structure of divorces by underage children (under 18 years) .....*	x	22
Liczba urodzeń żywych w latach 2000–2010	*Number of live births in years 2000–2010 .....*	x	23
Urodzenia żywe na 1 000 mieszkańców w województwie i w Polsce w latach 2000–2010 ...	*Live births per 1 000 of population in the voivodship and in Poland in years 2000–2010 .....*	x	24
Liczba kobiet w wieku rozrodczym według pięcioletnich grup wieku w 2000 r. i 2010 r.	*Number of women in the reproductive age by five-years group in 2000 and 2010 .....*	x	24
Urodzenia żywe na 1 000 kobiet według pięcioletnich grup wieku w 2000 r. i 2010 r.	*Live births per 1 000 women by five-years age groups in 2000 and 2010 .....*	x	25
Urodzenia żywe na 1 000 kobiet w wieku rozrodczym w latach 2000–2010	*Live births per 1 000 women in the reproductive age in years 2000––2010 .....*	x	25
Współczynnik dzietności ogólnej w latach 2000–2010	*Total fertility rate in years 2000––2010 .....*	x	26
Struktura urodzeń żywych według poziomu wykształcenia matki w 2000 r. i 2010 r.	*Structure of live births by education level of mother in 2000 and 2010 .....*	x	26
Struktura zgonów według głównych grup przyczyn w latach 2000–2009	*Structure of deaths by main groups of causes in years 2000––2009 .....*	x	28
Zgony spowodowane chorobami układu krążenia według płci i grup wieku w 2009 r.	*Deaths caused by diseases of the circulatory system by sex and age groups in 2009 .....*	x	28
Zgony spowodowane nowotworami według płci i grup wieku w 2009 r.	*Deaths caused by neoplasms by sex and age groups in 2009 .....*	x	29
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w województwie i w Polsce w latach 2000–2010	*Infant deaths per 1 000 live births in the voivodship and in Poland in years 2000–2010 .....*	x	29
Umieralność niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w 2010 r.	*Infant mortality per 1 000 of live births in 2010 .....*	x	30
Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet w latach 2000–2010	*Life expectancy of men and women in years 2000–2010 .....*	x	31
Migracje międzywojewódzkie i zagraniczne na pobyt stały w latach 2000–2010	*Migration among voivodships and international migration for permanent residence in years 2000–2010 .....*	x	31
Saldo migracji stałej w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2000–2010	*Net of migration per 1 000 of population in years 2000–2010 ..*	x	32

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Migracje międzywojewódzkie na pobyt stały w latach 2000–2010	*Migration among voivodships for permanent residence in years 2000–2010*	x	33
Migracje międzywojewódzkie na pobyt stały w 2010 r.	*Migration among voivodships for permanent residence in 2010*	x	34
Migracje zagraniczne na pobyt stały w latach 2000–2010	*International migration for permanent residence in years 2000–2010*	x	35
Migracje zagraniczne na pobyt stały według wybranych krajów w 2010 r.	*International migration for permanent residence by selected countries in 2010*	x	35
MAPY	***MAPS***		
Zmiany liczby ludności w gminach w latach 2000–2010	*Changes in the population number in gminas in 2000–2010*	x	12
Liczba kobiet na 100 mężczyzn w gminach w 2010 r.	*Number of females per 100 males in gminas in 2010*	x	13
Udział dzieci w wieku 0–14 lat w liczbie ludności ogółem w gminach w 2000 r. i 2010 r.	*Share of children aged 0–14 years in total number of population in gminas in 2000 and 2010*	x	15
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach w 2000 r. i 2010 r.	*Number of persons at non-working age per 100 persons at working age in gminas in 2000 and 2010*	x	17
Rozwody na 1 000 zawartych małżeństw według województw w 2010 r.	*Divorces per 1 000 marriages contracted by voivodships in 2010*	x	18
Urodzenia żywe na 1 000 ludności według województw w 2010 r.	*Live births per 1 000 of population by voivodships in 2010*	x	22
Urodzenia żywe na 1 000 ludności w gminach w 2010 r.	*Live births per 1 000 of population in gminas in 2010*	x	23
Zgony na 1 000 ludności według województw w 2010 r.	*Deaths per 1 000 of population by voivodships in 2010*	x	27
Saldo migracji stałej na 1 000 ludności według województw w 2010 r.	*Net migration per 1 000 of population by voivodships in 2010*	x	32
Saldo migracji stałej na 1 000 ludności w gminach w 2010 r.	*Net migration per 1 000 of population in gminas in 2010*	x	33
UWAGI METODYCZNE	***METHODOLOGICAL NOTES***		
I. Źródła i zakres danych	*I. Sources and the scope of data*		44
II. Objaśnienia podstawowych pojęć	*II. Explanation of basic definitions*		45

		Tabl. *Table*
TABLICE NA PŁYCIE CD	**TABLES ON CD**	
STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI	***SIZE AND STRUCTURE OF POPULATION***	
Ludność na podstawie bilansów	*Population based on estimates*	1
Ludność według płci i wieku w 2010 r.	*Population by sex and age in 2010*	2

		Tabl. *Table*
Ludność według grup wieku w 2010 r.	*Population by age groups in 2010*	3
Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn według wieku	*Number of females per 100 of males by age*	4
Ludność według płci i miejsca zamieszkania w podregionach i powiatach w 2010 r.	*Population by sex and place of residence in subregions and powiats in 2010*	5
Ludność według grup wieku w podregionach, powiatach i gminach w 2010 r.	*Population by age groups in subregions, powiats and gminas in 2010*	6
Ludność według ekonomicznych grup wieku w podregionach, powiatach i gminach w 2010 r. ...	*Population by economic age groups in subregions, powiats and gminas in 2010*	7
RUCH NATURALNY LUDNOŚCI	***VITAL STATISTICS OF POPULATION***	
Małżeństwa	***Marriages***	
Małżeństwa zawarte i rozwiązane …	*Marriages contracted and dissolved*	1(8)
Nowożeńcy w 2010 r. według wieku i miejsca zamieszkania	*Bridegrooms and brides by age and place of residence in 2010* ...	2(9)
Małżeństwa zawarte w 2010 r. według wieku nowożeńców	*Marriages contracted in 2010 by age of bridegrooms and brides* ...	3(10)
Nowożeńcy w 2010 r. według wieku i stanu cywilnego	*Bridegrooms and brides by age and marital status in 2010*	4(11)
Małżeństwa zawarte w 2010 r. według poziomu wykształcenia nowożeńców	*Marriages contracted in 2010 by education level of bridegrooms and brides*	5(12)
Małżeństwa zawarte w 2010 r. według miejsca zamieszkania w podregionach i powiatach	*Marriages contracted in 2010 by place of residence in subregions and powiats*	6(13)
Rozwody i separacje	***Divorces and separations***	
Rozwody	*Divorces*	1(14)
Rozwody w 2010 r. według wieku małżonków w momencie orzeczenia rozwodu	*Divorces by age of spouses at the moment of divorce confirmation in 2010*	2(15)
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	*Divorces by number of underage children*	3(16)
Małoletnie dzieci według wieku pozostające z małżeństw rozwiedzionych w 2010 r.	*Underage children by age from marriages divorced in 2010*	4(17)
Rozwody w 2010 r. według poziomu wykształcenia małżonków	*Divorces by education level of spouses in 2010*	5(18)

		Tabl. *Table*
Separacje orzeczone według liczby małoletnich dzieci	*Separations by number of underage children*	6(19)
Dzieci z separowanych w 2010 r. małżeństw pozostające na utrzymaniu	*Maintained children in marriages separated in 2010*	7(20)
Separacje orzeczone w 2010 r. według poziomu wykształcenia małżonków	*Separations by education level of spouses in 2010*	8(21)
Rozwody i separacje orzeczone prawomocnie w 2010 r. w podregionach i powiatach	*Divorces and separations approved by law in subregions and powiats in 2010*	9(22)
Urodzenia	***Births***	
Urodzenia	*Births*	1(23)
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	*Female fertility and reproduction rates of population*	2(24)
Urodzenia w 2010 r. według wagi noworodka przy urodzeniu	*Births by weight of infant at birth in 2010*	3(25)
Urodzenia żywe w 2010 r. według wieku rodziców	*Live births by age of parents in 2010*	4(26)
Urodzenia żywe w 2010 r. według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	*Live births by birth order and age of mother in 2010*	5(27)
Urodzenia w 2010 r. według miesięcy i dni tygodnia	*Births by months and day of the week in 2010*	6(28)
Urodzenia żywe w 2010 r. według kolejności urodzenia dziecka i poziomu wykształcenia matki ...	*Live births by birth order and education level of mother in 2010*	7(29)
Urodzenia żywe w 2010 r. według wieku matki i okresu trwania ciąży	*Live births by age of mother and period of gestation in 2010*	8(30)
Urodzenia żywe w 2010 r. według wagi noworodka przy urodzeniu oraz okresu trwania ciąży	*Live births by weight of infant at birth and period of gestation in 2010*	9(31)
Urodzenia żywe w 2010 r. z porodów wielorakich według płci noworodka i wieku matki	*Live births from multiple deliveries by sex of infant and age of mother in 2010*	10(32)
Urodzenia żywe w 2010 r. według płci i miejsca zamieszkania w podregionach i powiatach	*Live births by sex and place of residence in subregions and powiats in 2010*	11(33)
Zgony	***Deaths***	
Zgony według płci	*Deaths by sex*	1(34)
Zgony w 2010 r. według płci, miejsca zamieszkania oraz grup wieku	*Deaths by sex, place of residence and age groups in 2010*	2(35)

		Tabl. *Table*
Zgony osób w wieku 15 lat i więcej w 2010 r. według płci, stanu cywilnego oraz grup wieku zmarłych	*Deaths of population at the age of 15 years and over by sex, marital status and age of deceased in 2010*	3(36)
Zgony osób w wieku 13 lat i więcej w 2010 r. według wieku i poziomu wykształcenia	*Deaths of population at the age of 13 years and over by age and education level in 2010*	4(37)
Zgony niemowląt w 2010 r. według płci, miejsca zamieszkania i wieku	*Infant deaths by sex, place of residence and age in 2010*	5(38)
Zgony niemowląt w 2010 r. według okresu trwania ciąży, wieku matki i płci zmarłych dzieci	*Infant deaths by mother's gestation period, age of mother and sex of death infants in 2010* .	6(39)
Zgony w 2009 r. według wieku i przyczyn	*Deaths by age and causes in 2009*	7(40)
Zgony niemowląt w 2009 r. według wieku i przyczyn zgonów	*Infant deaths by age and cause of death in 2009*	8(41)
Zgony w 2010 r. według grup wieku w podregionach i powiatach	*Deaths by age groups in subregions and powiats in 2010* .	9(42)
Ruch naturalny ludności w podregionach, powiatach i gminach w 2010 r.	*Vital statistics of population in subregions, powiats and gminas in 2010*	10(43)
MIGRACJE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY	***MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE***	
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności	*Internal and international migration of population*	1(44)
Migracje wewnętrzne ludności w 2010 r. według płci i wieku migrantów	*Internal migration of population by sex and age of migrants in 2010*	2(45)
Migracje wewnętrzne ludności w 2010 r. według stanu cywilnego prawnego i płci migrantów	*Internal migration of population by legal marital status and sex of migrants in 2010*	3(46)
Migracje zagraniczne ludności w 2010 r. według miejsca zamieszkania, płci migrantów i wybranych krajów	*International migration of population by place of residence, sex of migrants and selected countries in 2010*	4(47)
Migracje zagraniczne ludności w 2010 r. według miejsca zamieszkania, płci i wieku migrantów	*International migration of population by place of residence, sex and age of migrants in 2010* .	5(48)
Migracje ludności ogółem w 2010 r. w podregionach i powiatach	*Total migration of population in subregions and powiats in 2010* .	6(49)

		Tabl. *Table*
Saldo migracji ludności w 2010 r. w podregionach i powiatach	*Net migration of population in subregions and powiats in 2010* .	7(50)
Migracje wewnętrzne ludności w 2010 r. w podregionach i powiatach	*Internal migration of population in subregions and powiats in 2010*	8(51)
Migracje zagraniczne ludności w 2010 r. w podregionach i powiatach	*International migration of population in subregions and powiats in 2010*	9(52)
Migracje ludności w 2010 r. w podregionach, powiatach i gminach	*Migration of population in subregions, powiats and gminas in 2010*	10(53)
Migracje wewnętrzne ludności w 2010 r. w podregionach, powiatach i gminach	*Internal migration of population in subregions, powiats and gminas in 2010*	11(54)
PROGNOZA LUDNOŚCI ORAZ PRZECIĘTNE TRWANIE ŻYCIA	***POPULATION PROJECTION AND LIFE EXPECTANCY***	
Prognoza ludności do 2035 r.	*Population projection until 2035* ...	1(55)
Prognoza ruchu naturalnego i migracyjnego ludności do 2035 r.	*Vital statistics and migration projection until 2035*	2(56)
Przeciętne dalsze trwanie życia	*Life expectancy*	3(57)

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, tablice.
English version: preface, contents, tables.

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH
EXPLANATION OF SYMBOLS

Kreska /-/	- zjawisko nie wystąpiło. *magnitude zero.*
Znak /x/	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. *not applicable.*
„W tym” *„Of which”*	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. *indicates that not all elements of the sum are given.*

WAŻNIEJSZE SKRÓTY
MAJOR ABBREVIATIONS

tys. *thous.*	= tysiąc *thousand*
pkt proc.	= punkt procentowy *percentage point*

Stan i struktura ludności

Liczba ludności oraz jej struktura uzależniona jest przede wszystkim od wielkości przyrostu naturalnego (nadwyżki urodzeń nad zgonami) oraz od wielkości ruchu migracyjnego.

Zmiany liczby ludności w gminach w latach 2000–2010 (2000=100)

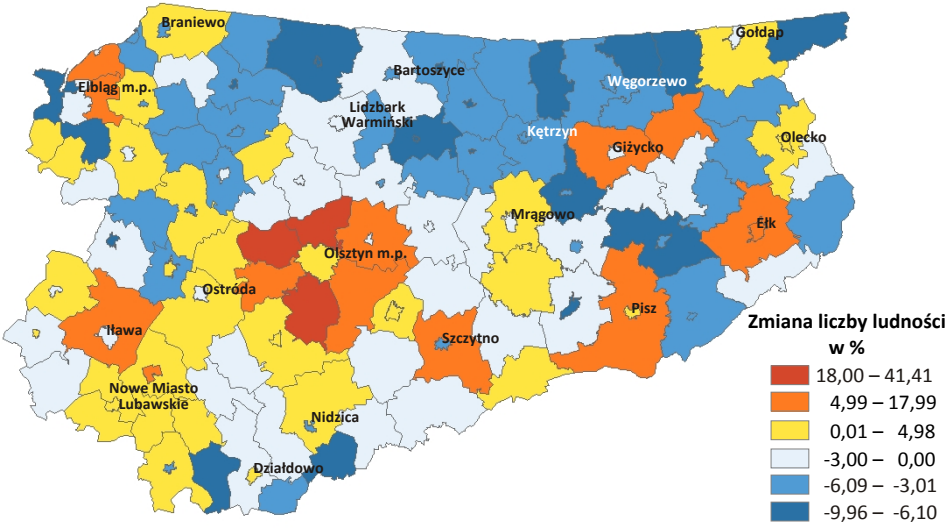

Ludność Warmii i Mazur w końcu 2010 r. liczyła 1 427,2 tys., nieznacznie mniej (o 267 osób) niż w roku 2000. Mieszkańcy warmińsko-mazurskiego stanowili 3,7% ludności kraju (12 miejsce wśród województw). W latach 2000–2010 zmiany stanu ludności województwa kształtował dodatni przyrost naturalny oraz ujemne saldo migracji – ujemny bilans napływu i odpływu ludności z województwa. Przebieg procesów urodzeń, zgonów oraz migracji ogółem w omawianym okresie doprowadził do zróżnicowanych terytorialnie zmian w liczbie mieszkańców. W sąsiedztwie większych miast województwa nastąpił widoczny wzrost liczby ludności. Spowodowało to nieznaczne zwiększenie ludności wiejskiej kosztem ludności miast. Na przestrzeni badanych 11 lat odsetek ludności w miastach zmniejszył się z 60,3% do 59,7%.

Zmiany liczby ludności w miastach i na wsi w latach 2000–2010
(Rok poprzedni=100)

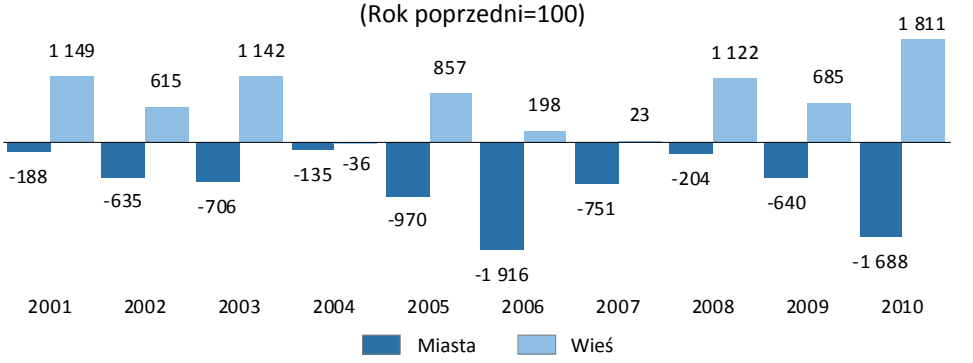

W badaniach demograficznych najczęściej wyróżnianymi cechami populacji jest płeć i wiek. Do szczegółowych analiz ludności według płci i wieku wykorzystuje się piramidę wieku, która pozwala opisać zmiany zachodzące w procesach demograficznych, jak również dokonywać prognoz.

Ludność według płci i wieku w 2010 r.

Stan w dniu 31 XII

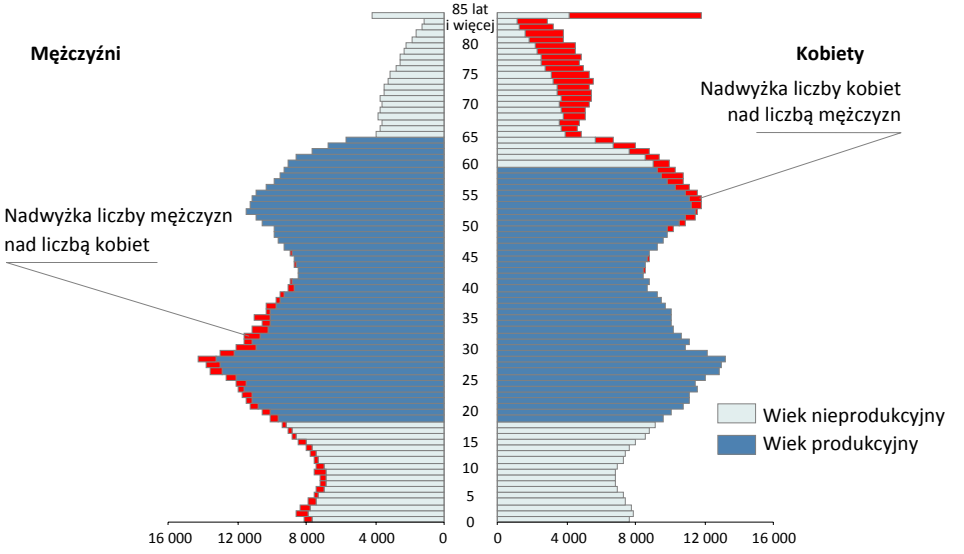

Strukturę ludności według płci określa współczynnik feminizacji, wyrażający liczbę kobiet przypadających na 100 mężczyzn. Współczynnik feminizacji w województwie w 2000 r. kształtował się na poziomie 104,6, a w 2010 r. 105,2.

Liczba kobiet na 100 mężczyzn w gminach w 2010 r.

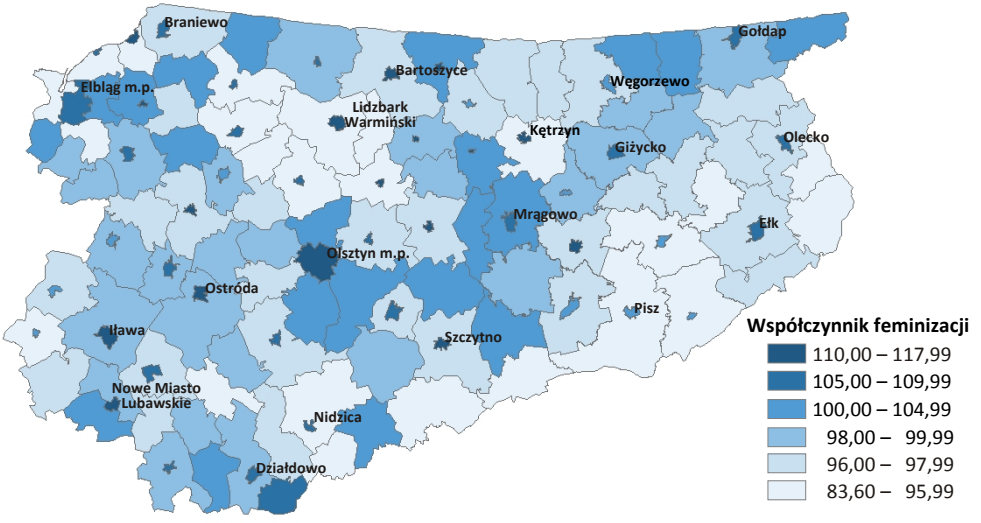

Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn wykazuje znaczne różnice miedzy obszarami miejskimi a wiejskimi. W miastach była to wielkość 109,2 w 2000 r. i 110,3 w 2010, na wsi natomiast 97,9 w 2000 r. i 98,0 w 2010 r. W kraju współczynnik ten w 2010 r. przyjął wartości 111,2 w miastach i 101,0 na wsi.

Z piramidy wieku odczytujemy, że wartość współczynnika feminizacji zmienia się w grupach wiekowych. Większa liczba urodzeń chłopców niż dziewcząt powoduje, że współczynnik feminizacji w grupie wiekowej 0–40 przyjmuje wartość poniżej 100. Nadumieralność mężczyzn zwiększa wartość tego współczynnika do poziomu 189,8 dla ludności w wieku 70 lat i więcej.

Podział ludności według wieku biologicznego wyodrębnia trzy grupy wieku: 0–14 (dzieci), 15–64 (ludność dorosła) oraz 65 lat i więcej (ludzie starsi). Analiza struktury ludności według takiego podziału umożliwia m. in. określenie stopnia zaawansowania starości demograficznej społeczeństwa.

W województwie warmińsko-mazurskim w badanym okresie nastąpiło zmniejszenie populacji dzieci z 301,3 tys. do 229,6 tys. oraz wzrost liczby osób starszych z 150,6 tys. do 168,3 tys. W rezultacie wzrósł wskaźnik starości demograficznej mierzony jako relacja liczby ludności w wieku 65 lat i więcej do liczby dzieci (stosunek liczby dziadków do liczby wnuków). W województwie na 100 wnuków przypadało 50 dziadków w 2000 roku i 73 w 2010 r., natomiast w Polsce odpowiednio 65 i 90.

Odsetek dzieci i osób starszych w populacji ogółem w latach 2000–2010

w %

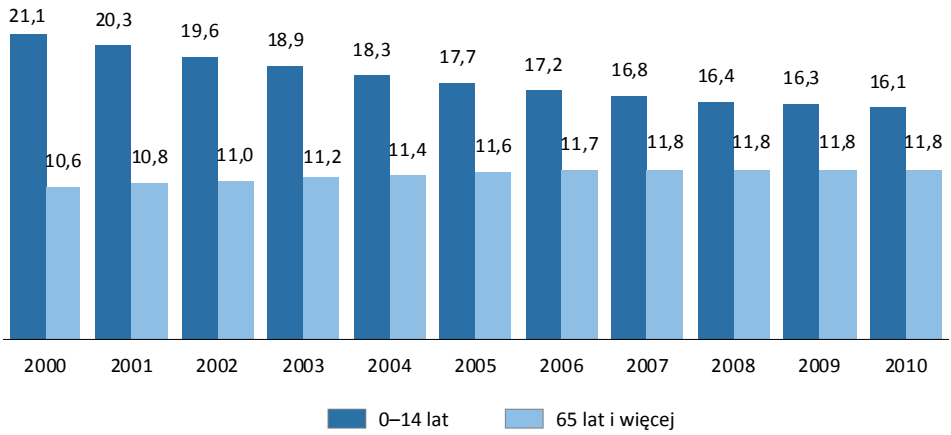

Pomimo obserwowanego procesu starzenia się społeczeństwa, województwo warmińsko-mazurskie było regionem o najniższym w Polsce udziale osób starszych w ogólnej liczbie ludności. W 2010 roku odsetek osób w wieku 65 lat i więcej wyniósł w województwie 11,8, a w kraju 13,6.

Udział dzieci w wieku 0–14 lat w liczbie ludności ogółem w gminach w 2000 r. i 2010 r.

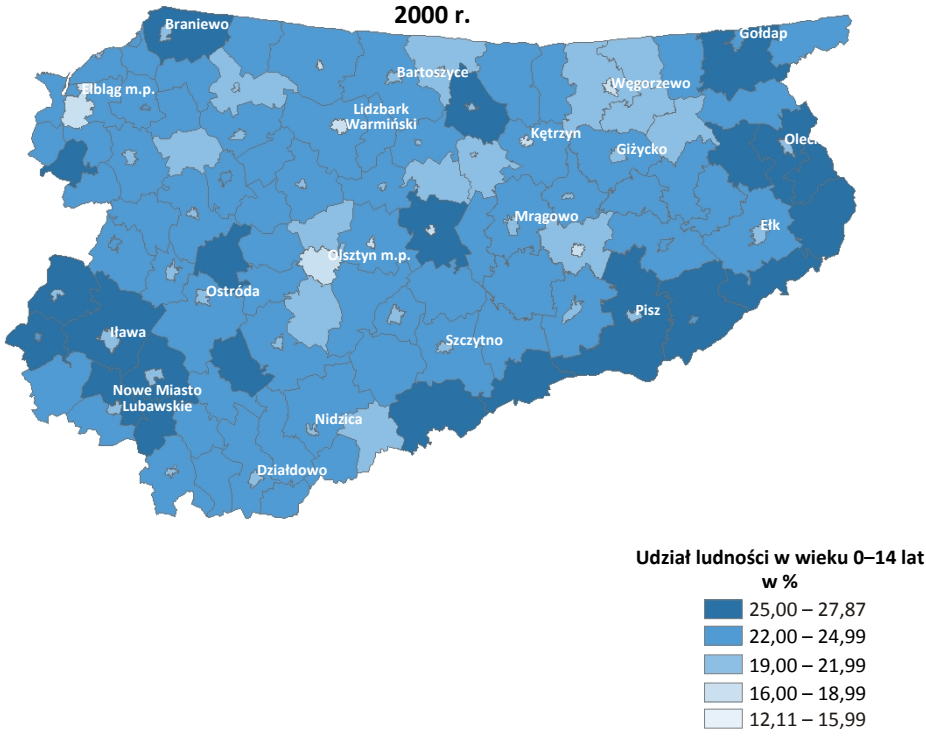

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku wyróżnia się wiek: przedprodukcyjny (0–17 lat), produkcyjny (18–59 lat kobiety, 18–64 lata mężczyźni) i poprodukcyjny (60 lat i więcej kobiety, 65 lat i więcej mężczyźni). W zbiorowości osób w wieku produkcyjnym stosuje się dodatkowy podział na wiek mobilny (18–44 lata) i niemobilny (45–59 lat kobiety i 45–64 lata mężczyźni).

W omawianych latach zbiorowość w wieku przedprodukcyjnym systematycznie zmniejszała się i w 2010 roku wyniosła 285,7 tys. Udział tej grupy ludności w populacji ogółem zmniejszył się z 27,0% w 2000 roku do 20,0% w 2010 roku.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2000–2010

w %

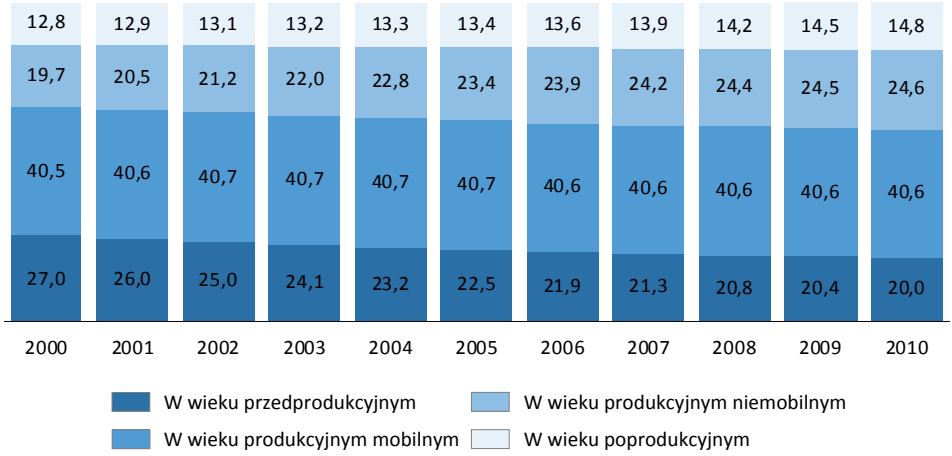

Grupę wieku, ściśle związaną z aktywnością zawodową, tworzą osoby w wieku produkcyjnym. Zbiorowość tej grupy ludności w województwie systematycznie rosła, od 859,6 tys. w 2000 roku do 930,3 tys. w 2010 roku. Towarzyszył temu również wzrost udziału analizowanej grupy w populacji ogółem (o 5,0 pkt proc.).

Przemiany demograficzne wpływają nie tylko na liczbę, ale również na strukturę populacji w wieku produkcyjnym – zmiany liczby ludności w wieku mobilnym i niemobilnym. W analizowanych latach obserwowany był przyrost liczebny ludności w wieku niemobilnym z 281,1 tys. w 2000 r. do 350,6 tys. w 2010 r.

Trzecią grupę wieku wyodrębnioną na podstawie kryteriów ekonomicznych stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym). Liczebność populacji w wieku emerytalnym zwiększyła się o 16,0% i w 2010 r. wynosiła 211,2 tys. osób.

Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym
na 100 osób w wieku produkcyjnym w gminach w 2000 r. i 2010 r.

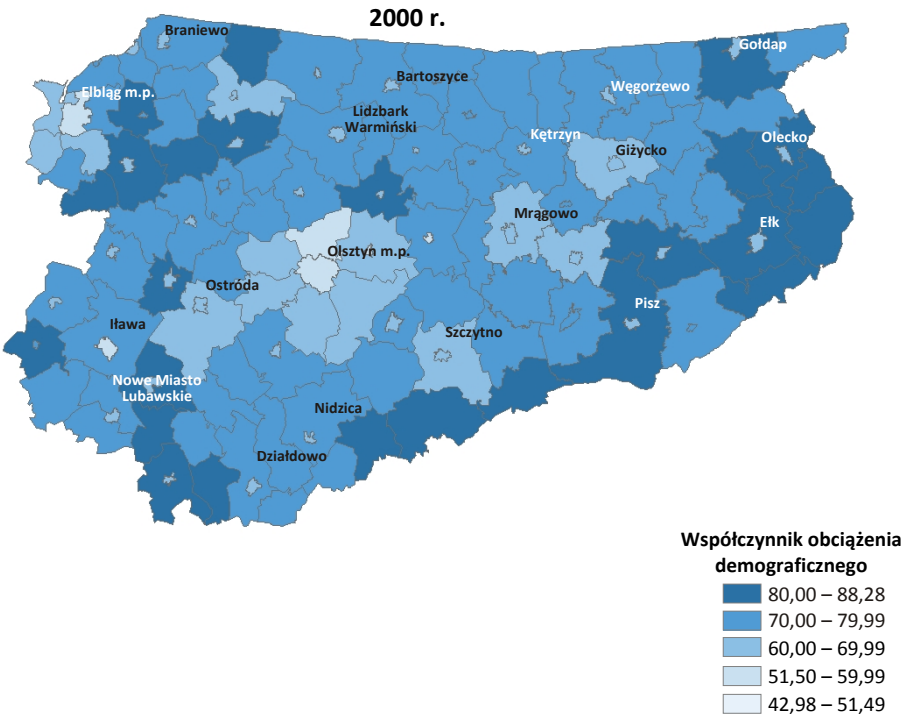

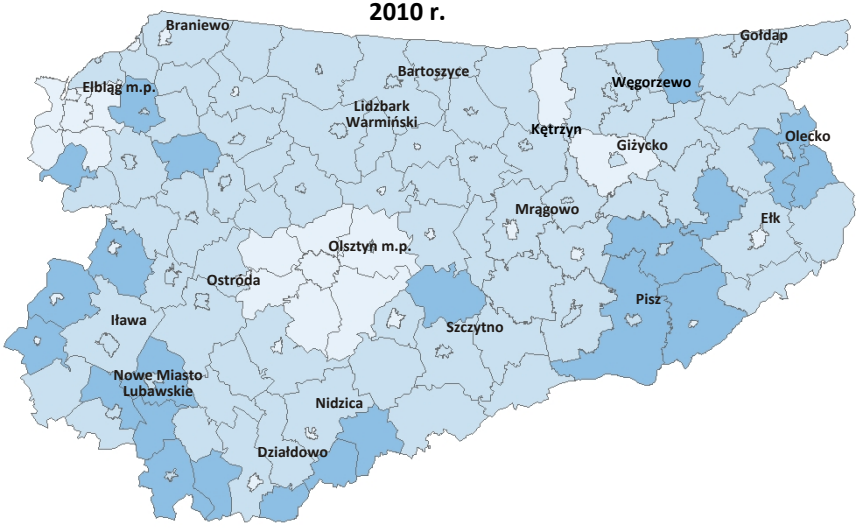

Przyrost ludności w wieku produkcyjnym, przy stosunkowo niewielkim zwiększeniu ludności w wieku poprodukcyjnym i spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym spowodował zmianę współczynnika obciążenia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym) z 66 osób w 2000 roku do 53 osób w 2010 roku.

Małżeństwa i rozwody

W ostatnich latach zarówno w Polsce, jak i w województwie, zauważalne stają się znaczące zmiany w procesach kształtowania się i rozpadu rodzin. Młodzi ludzie odwlekają w czasie decyzję o zawarciu małżeństwa, a spadek liczby zawieranych związków dotyczy niemalże wszystkich grup wieku nowożeńców. Następuje także wzrost liczby rozwodów.

Rozwody na 1 000 zawartych małżeństw według województw w 2010 r.

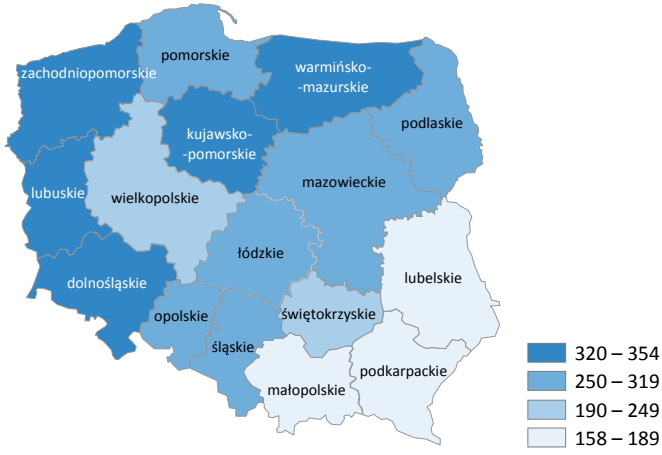

Bilans małżeństw zawartych i rozwiązanych w 2010 r. był dla województwa ujemny, co oznacza, że więcej związków uległo rozwiązaniu (w Polsce wynik bilansu był dodatni, głównie za sprawą dużej nadwyżki małżeństw zawieranych na wsi). Podstawową przyczyną zakończenia trwania małżeństwa (65,8% przypadków) była śmierć jednego z małżonków, a także rozwód (w 34,2% zdarzeń). Na wsi zanotowano niższy odsetek małżeństw rozwiązanych przez rozwód niż w miastach. Saldo bilansu małżeństw i rozwodów liczone dla wsi było dodatnie.

Na koniec 2010 r. na Warmii i Mazurach istniało 317 tys. małżeństw, czyli w związku pozostawało ok. 56% pełnoletniej ludności (w Polsce ok. 58%). Zarówno w województwie, jak i w Polsce, w miastach zanotowano minimalnie niższy odsetek ludności pozostającej w związkach małżeńskich niż na wsi.

W 2010 r. w województwie zawarto 8,4 tys. małżeństw i było to o 11,2% mniej niż w poprzednim roku (w Polsce mniejszy spadek – 9,0%). Zmiany liczby zawieranych małżeństw w minionej dekadzie w województwie i w Polsce były podobne – do 2004 r. widoczny był spadek liczby nowych małżeństw, w kolejnych latach wzrost aż do osiągnięcia najwyższej wartości w 2008 r. Ostatnie dwa lata cechowała ponownie tendencja spadkowa. Jednocześnie rok 2010 jest dwudziestym siódmym z kolei po szczycie wyżu demograficznego, czyli okresu znacznego przyrostu liczby urodzeń. Wzrost liczby małżeństw do 2008 r. wynikał więc z faktu, iż roczniki wyżowe wchodziły w związki małżeńskie.

Liczba zawieranych małżeństw na 1 000 ludności w badanych latach wahała się. W 2010 r. nieznacznie przekroczyła poziom z 2000 r. i wyniosła 5,9 (w Polsce 6,0).

Liczba zawartych małżeństw na 1 000 mieszkańców w województwie i w Polsce w latach 2000–2010

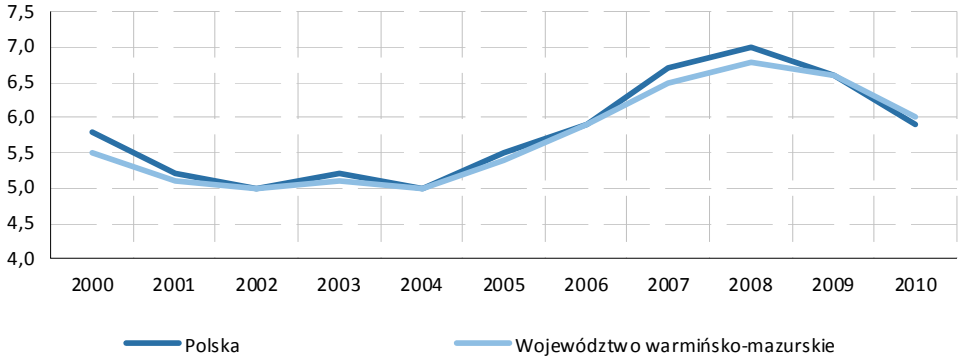

W strukturze zawieranych na Warmii i Mazurach małżeństw przeważały związki wyznaniowe, ich odsetek w 2000 r. wynosił 70,4%. W kolejnych latach udział związków wyznaniowych w ogólnej liczbie zawieranych małżeństw zmniejszał się na rzecz związków cywilnych i w 2010 r. wyniósł 63,8%. Podobna tendencja miała miejsce w Polsce, jednakże spadek udziału związków wyznaniowych był łagodniejszy.

Zauważalną tendencją (zarówno w województwie, jak i w kraju) jest przesuwanie w czasie decyzji o zawarciu małżeństwa przez osoby w wieku do 24 roku życia. Pozytywnym zjawiskiem jest znaczny spadek natężenia liczby małżeństw osób najmłodszych (do 19 roku życia). W 2010 r. najwięcej nowożeńców miało 25–29 lat (w 2000 r. dominowali 20–24-latkowie). Zanotowano także wzrost liczby małżonków 30–34-letnich. Intensywność zawierania związków uległa zmniejszeniu w najstarszych grupach wiekowych (po 45 roku życia).

Struktura nowożeńców według wieku
w momencie zawierania małżeństwa w 2010 r.

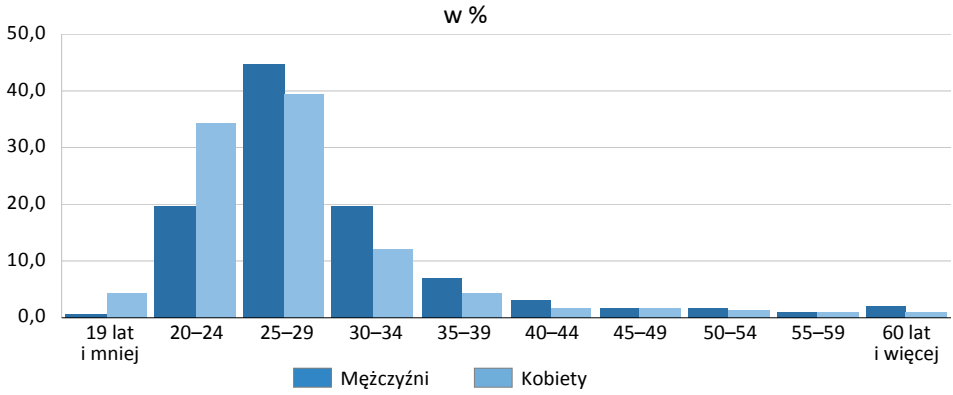

Przeciętny wiek osób wchodzących w związek małżeński był wyższy niż przed laty zarówno dla miast, jak i dla wsi. Niezmienny pozostał jednakże fakt, iż średni wiek nowożeńców zamieszkujących na wsi jest niższy niż w miastach, a kobiet – niższy niż mężczyzn.

W województwie warmińsko-mazurskim zaobserwowano wyższy niż w kraju stopień osłabienia trwałości małżeństwa. W 2010 r. przeprowadzono 2 899 rozwodów, czyli 57,0% więcej niż na początku dekady.

Współczynnik rozwodów, wyrażony liczbą rozwodów w przeliczeniu na 1 000 zawartych małżeństw przyjął w 2010 r. dużo wyższe wartości niż w 2000 r. Na każdy 1 000 nowych związków małżeńskich w województwie zawartych w 2010 roku przypadło 346 rozwodów (w kraju mniej – 268). W ostatnich trzech latach zanotowano przyrost tego wskaźnika w większym stopniu niż w kraju.

Rozwody na 1 000 zawartych małżeństw
w województwie i w Polsce w latach 2000–2010

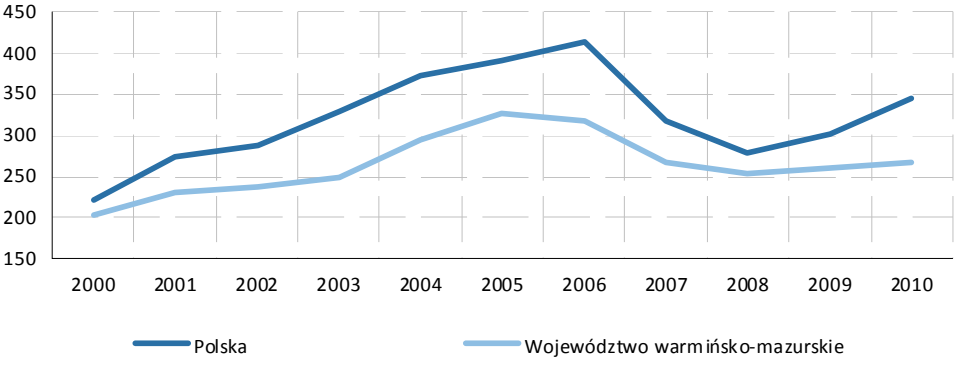

Rozpad związków małżeńskich dotyczy w większym stopniu mieszkańców miast. W omawianym okresie liczba rozwodów na 1 000 ludności w miastach była 2-krotnie większa niż na wsi (tak samo w województwie, jak i w kraju).

Analiza liczby rozwodów według wieku wykazała, że wczesny wiek zawierania małżeństwa nie sprzyja ich trwałości. Największy udział wśród rozwodzących się miały osoby, które zawarły związek małżeński w wieku 20–24 lata. Osoby należące do tej grupy wieku w 2010 roku stanowiły 52,9% rozwodzących się kobiet i 51,2% rozwodzących się mężczyzn.

Struktura rozwodów według płci i wieku rozwiedzionych w momencie zawierania małżeństwaw 2010 r.

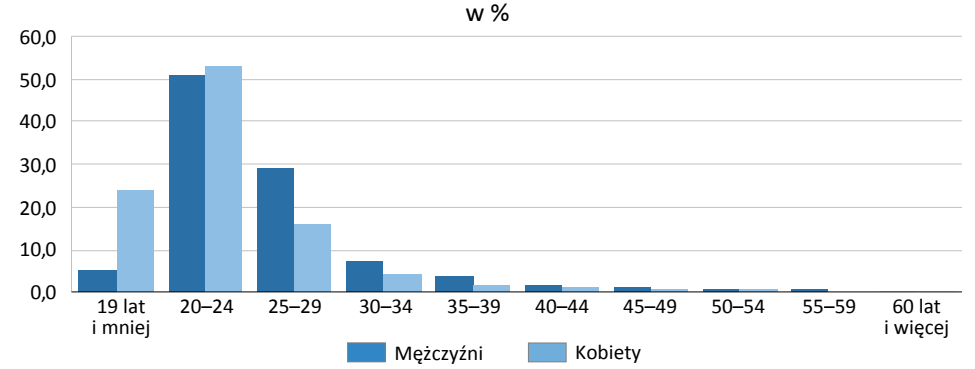

Obserwacja struktury rozwodów według czasu trwania małżeństwa wykazała, że najczęściej rozwodziły się pary, które przeżyły razem od 5 do 9 lat. Kolejną grupę pod względem częstości rozwodów stanowiły małżeństwa ze stażem 10–14 lat.

Struktura rozwodów według okresu trwania małżeństwa w 2010 r.

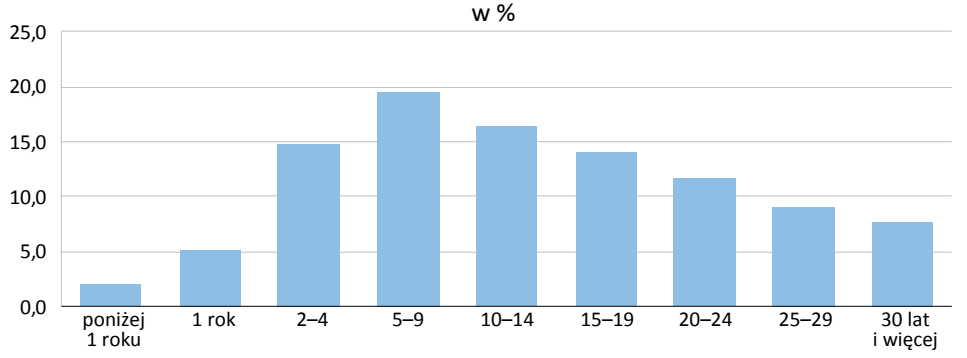

Wśród małżonków wnoszących pozew o rozwód przeważały kobiety. Na 100 pozwów wniesionych do sądów w 2010 roku, kobiety skierowały 72. Dwie trzecie rozwodów kończyła się bez orzekania o winie (65,6%). Rozwody, w których orzeczono winę męża, stanowiły 22,2%, natomiast winę żony 4,8%.

Podawane przez rozwodzących się główne przyczyny rozwodów w omawianych latach nie zmieniły się. W 2010 r. za główną przyczynę rozwodu podawano niezgodność charakterów (725 przypadków), niedochowanie wierności (359 przypadków) oraz nadużywanie alkoholu (311 przypadków). Mężczyźni wnoszący pozew o rozwód najczęściej wymieniali niezgodność charakterów i niedochowanie wierności małżeńskiej, natomiast kobiety jako drugą przyczynę podawały nadużywanie alkoholu, a trzecią – niedochowanie wierności małżeńskiej.

W 2010 r. w województwie 63,2% rozwiązanych przez rozwód małżeństw miało dzieci, które nie ukończyły osiemnastego roku życia (w Polsce ich odsetek był nieco mniejszy). Co prawda było to mniej niż w 2000 r. (zarówno na Warmii i Mazurach, jak i w kraju), ale też w strukturze ludności ogółem było dużo mniej dzieci.

Struktura rozwodów według liczby małoletnich dzieci (poniżej 18 lat)

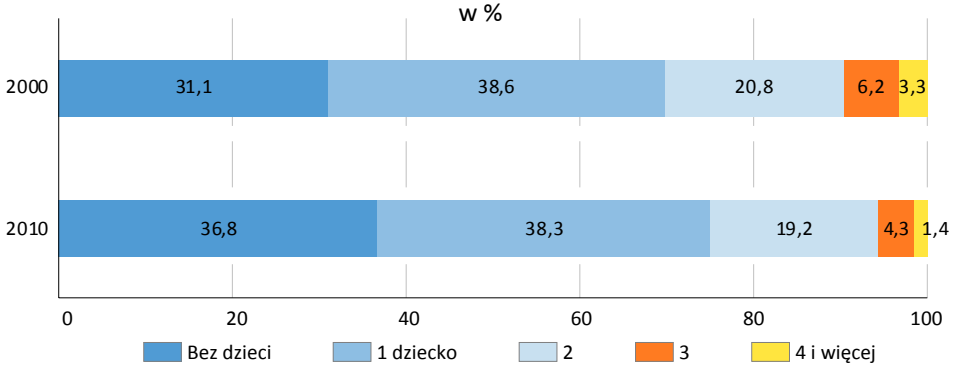

Najczęściej sądy w województwie przyznawały władzę rodzicielską obojgu rodzicom (56,5%), duży był także odsetek decyzji o przyznaniu wyłącznie matce prawa do zajmowania się dzieckiem (38,1%). Jedynie w 3,3% przypadków władzę rodzicielską mieli wykonywać ojcowie. Zdarzały się też przypadki, że dzieci powierzono rodzinie zastępczej lub placówce wychowawczej – do instytucji tych w 2010 roku trafiło 1,5% dzieci z rozwiedzionych rodzin.

Urodzenia, płodność i dzietność

Rozrodczość, związana z liczbą urodzeń w danym okresie to jeden z ważniejszych czynników kształtujących liczbę i strukturę ludności. Poziom urodzeń jest uwarunkowany przede wszystkim: liczebnością populacji, zwłaszcza kobiet, strukturą ludności według płci i wieku oraz zachowaniami prokreacyjnymi.

Urodzenia żywe na 1 000 ludności według województw w 2010 r.

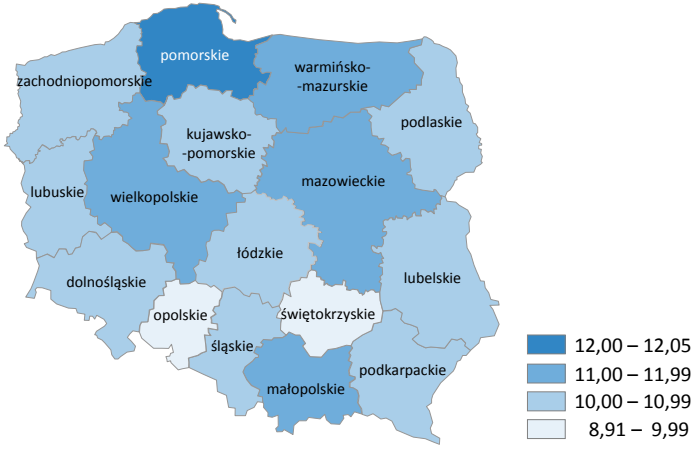

Pomiar i analiza poziomu urodzeń jest realizowania z wykorzystaniem miar:

- natężenia urodzeń, liczonego jako relacja liczby urodzeń żywych przypadających na 1 000 mieszkańców,
- płodności, wyrażającgo liczbę urodzeń żywych przypadających na 1 000 kobiet w wieku 15–49 lat, określanym jako okres rozrodczy,
- dzietności, który oznacza średnią liczbę dzieci urodzonych przez kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego.

Liczba urodzeń żywych w latach 2000–2010

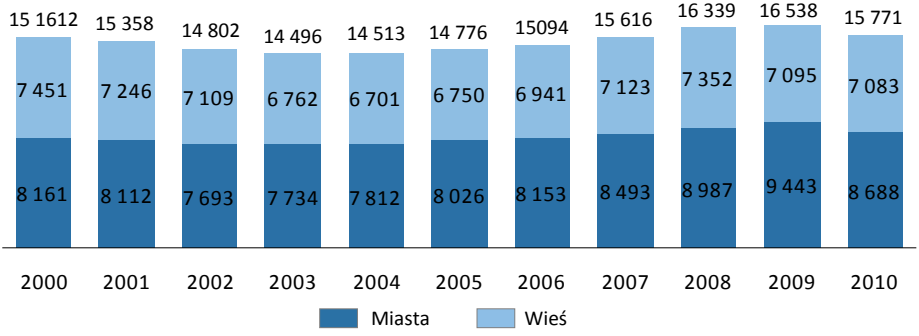

Liczba urodzeń w 2010 r. wyniosła 15 771 i przekraczyła o 159 poziom urodzeń z 2000 r. Większa liczba urodzeń miała miejsce w miastach i wynikała przede wszystkim z większej liczebności ludności miejskiej niż wiejskiej.

Urodzenia żywe na 1 000 ludności w gminach w 2010 r.

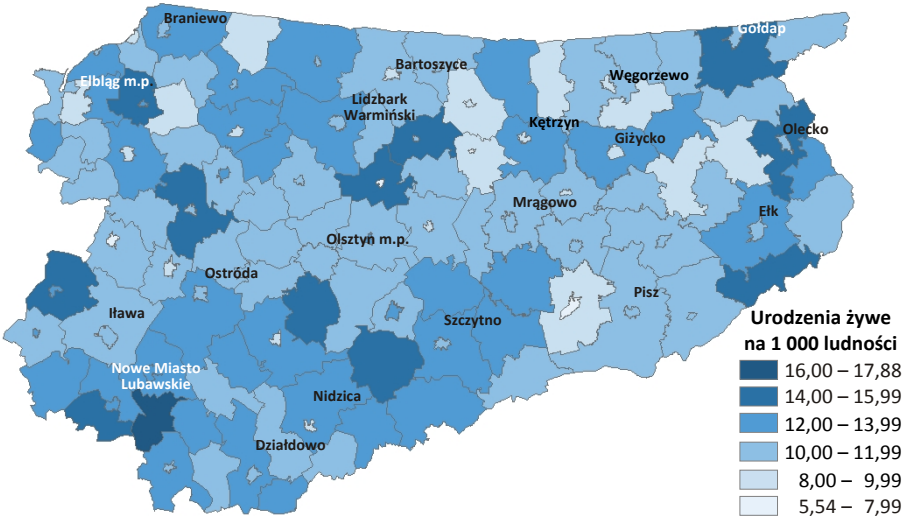

Natężenie urodzeń w warmińsko-mazurskim w 2010 r. wyniosło 11,0. W miastach województwa ukształtowało się na poziomie 10,3 i było mniejsze niż na wsi, gdzie współczynnik ten był równy 12,1. W Polsce na 1 000 ludności przypadało 10,4 urodzeń w miastach i 11,4 urodzeń na wsi. Rok 2010 był pierwszym w badanym okresie, w którym współczynnik natężenia urodzeń w miastach warmińsko-mazurskiego był niższy niż w miastach na terenie kraju. Obszary wiejskie Warmii i Mazur w każdym z analizowanych lat charakteryzowały się wyższym niż w Polsce współczynnikiem natężenia urodzeń.

Urodzenia żywe na 1 000 mieszkańców w województwie i w Polsce w latach 2000–2010

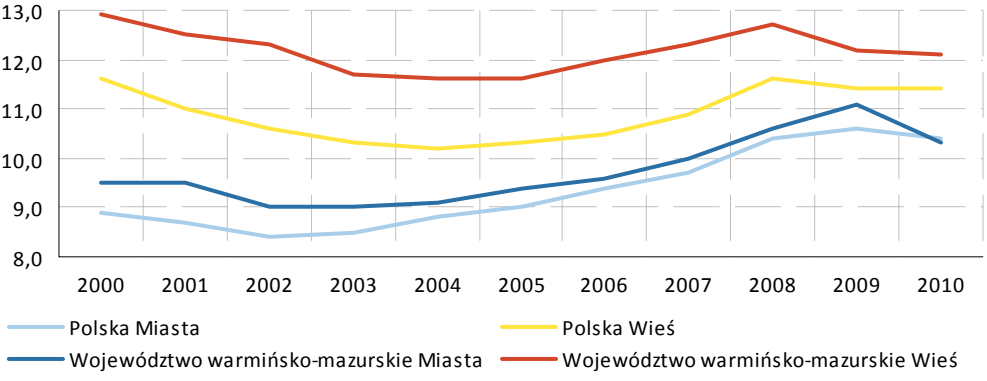

Zmiany liczby rodzących się dzieci w poszczególnych latach analizowanego okresu powiązane są ze zmianami, jakie zachodziły wewnątrz populacji kobiet będących w wieku rozrodczym. W latach 2000–2010 zbiorowość kobiet w wieku 15–49 lat zmniejszyła się z 383 656 do 358 453. Zmniejszeniu liczby kobiet w wieku 15–49 lat towarzyszył jednak wzrost liczebności kobiet w grupach wieku charakteryzujących się najwyższą płodnością. W 2010 r. w porównaniu do początku omawianego okresu przybyło (o 13,5%) kobiet w wieku najbardziej sprzyjającym rodzeniu dzieci (20–34 lata). Wzrost liczby urodzeń dzieci, jaki miał miejsce w latach 2004–2009 związany był z osiąganiem wieku najwyższej płodności przez roczniki kobiet pochodzących z wyżu urodzeń przełomu lat 70. i 80. XX w.

Liczba kobiet w wieku rozrodczym według pięcioletnich grup wieku w 2000 r. i 2010 r.

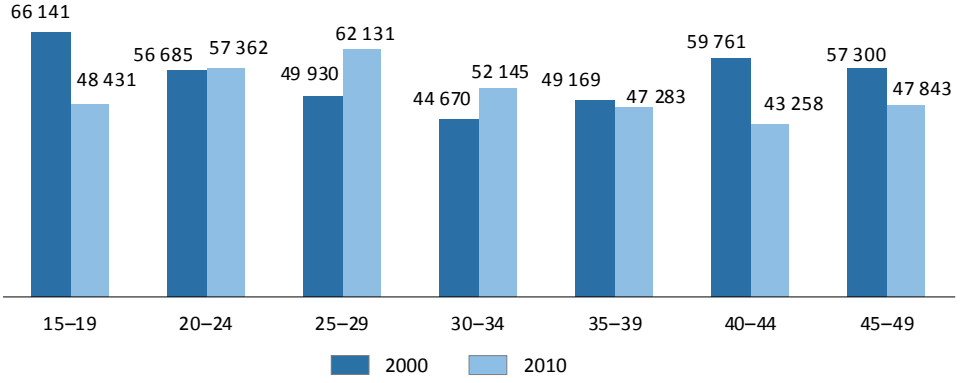

Biorąc pod uwagę kobiety w wieku rozrodczym w 2010 r., to najwyższą płodnością charakteryzowały się roczniki z przedziałów wieku 25–34 lata. Na tysiąc kobiet w wieku 25–34 lata przypadło 75,7 urodzeń żywych w 2000 r. i 83,0 w 2010 r. W analizowanym okresie wiek najwyższej płodności przesunął się z przedziału 20–24 lata do 25–29 lat.

Urodzenia żywe na 1 000 kobiet według pięcioletnich grup wieku w 2000 r. i 2010 r.

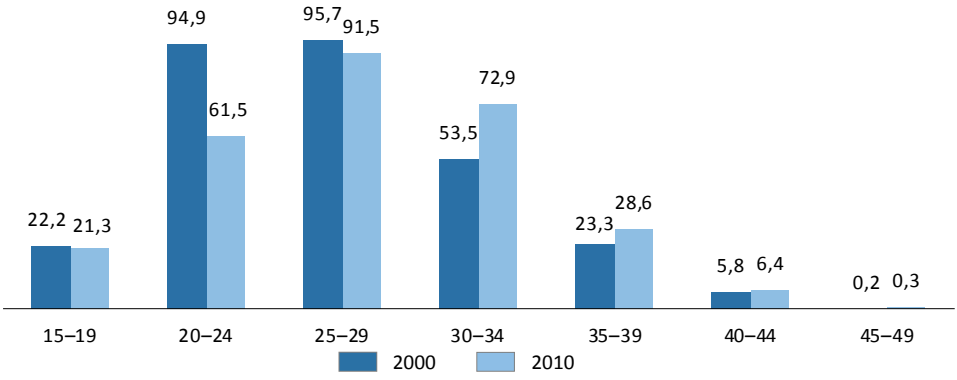

Liczba urodzeń żywych na 1 000 kobiet w wieku rozrodczym wzrosła w regionie z 40,5 w 2000 roku do 43,6 w 2010 roku. W Polsce płodność kształtowała się na niższym poziomie niż w województwie i w omawianym okresie wzrosła z 37,5 do 43,5. W miastach Warmii i Mazur liczba urodzeń żywych na 1 000 kobiet w wieku 15–49 lat wzrosła z 33,7 do 40,4, natomiast na wsi zmniejszyła się z 52,0 do 48,3.

Urodzenia żywe na 1 000 kobiet w wieku rozrodczym w latach 2000–2010

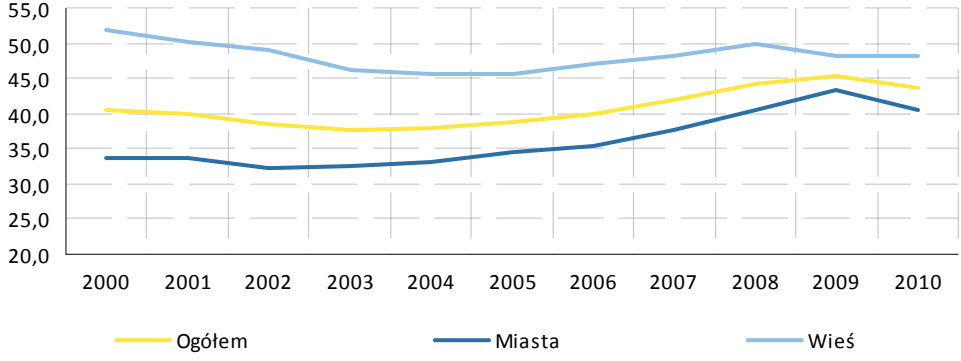

Poziom urodzeń określany przy pomocy współczynnika dzietności pozwala ocenić stopień zastępowalności pokoleń i uzyskać odpowiedź na pytanie, czy żyjące współcześnie generacje zostaną zastąpione przez przyszłe pokolenia. Najkorzystniejszą sytuację demograficzną określa współczynnik dzietności kształtujący się na poziomie 2,1–2,15. Wskaźnik dzietności na poziomie 2,1–2,15 oznaczałby więc sytuację, w której każde 100 kobiet w całym okresie swojej płodności urodziłoby przeciętnie 210–215 dzieci,

zapewniając tym samym odtworzenie populacji w procesie zastępowania pokoleń. Współczynnik dzietności w województwie kształtował się na poziomie 1,484 w 2000 roku i 1,406 w 2010 roku (w Polsce odpowiednio 1,367 i 1,382). Poziom współczynnika na wsi w omawianych latach był wyższy niż w mieście.

Współczynnik dzietności ogólnej w latach 2000–2010

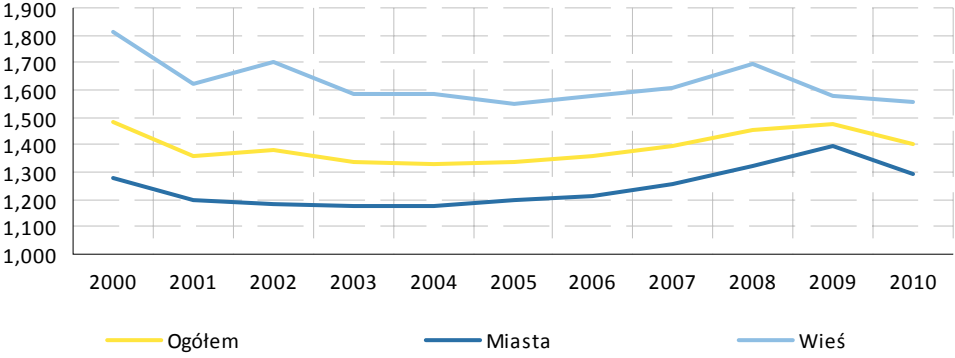

Zmiany w zachowaniach prokreacyjnych przejawiają się m. in. większą aktywnością zawodową, wyższym poziomem wykształcenia matek rodzących dzieci, a także wzrostem urodzeń dzieci ze związków pozamałżeńskich. W omawianych latach udział dzieci urodzonych przez kobiety pracujące wzrósł z 50,9% do 61,8%. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia społeczeństwa również matki rodzące dzieci podwyższały swoje wykształcenie. W 2000 r. udział kobiet z wyższym wykształceniem wyniósł 10,0% i po dziesięciu latach wzrósł do 33,0%. Proces podwyższania wykształcenia ma związek ze zmianą wieku najwyższej płodności. Często bowiem powodem odłożenia na lata późniejsze decyzji o urodzeniu pierwszego dziecka jest właśnie zdobywanie przez kobiety wyższego wykształcenia.

Struktura urodzeń żywych według poziomu wykształcenia matki w 2000 r. i 2010 r.

w %

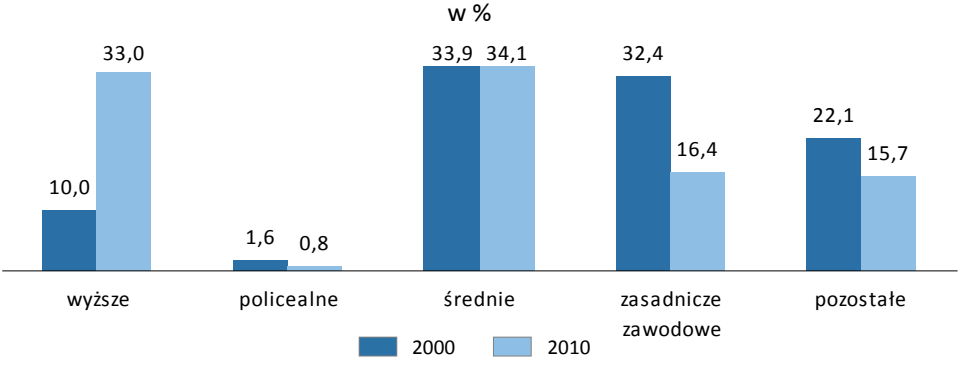

Udział urodzeń dzieci ze związków pozamałżeńskich w badanym okresie rósł z 17,0% w 2000 r. do 29,6% w 2010 r. W miastach zmienił się z 18,0% do 27,7%, natomiast na wsi z 16,0% do 32,0%. Odsetek urodzeń pozamałżeńskich w województwie był wyższy niż w kraju, gdzie w 2010 r. ukształtował się na poziomie 20,6%.

Umieralność i trwanie życia

W 2010 roku w województwie warmińsko-mazurskim zmarło 12,9 tys. mieszkańców, tj. o ponad 1,2 tys. więcej niż w 2000 r. W ciągu opisywanych jedenastu lat liczba zgonów w przeliczeniu na 1 000 ludności zwiększyła się z 8,2 do 9,1. Wzrost liczby zgonów w dużej mierze jest związany ze wzrostem liczebnym (o 11,8%) populacji osób w wieku 65 lat i więcej i wynika ze zwiększenia umieralności osób w tym przedziale wieku.

Umieralność mieszkańców miast i wsi od 2 lat utrzymuje się na podobnym poziomie, w odróżnieniu od Polski, gdzie obserwuje się nieznacznie wyższą umieralność mieszkańców wsi. W 2010 r. warmińsko-mazurskie było województwem gdzie umieralność była jedną z najniższych w kraju (po pomorskim, podkarpackim oraz małopolskim).

Zgony na 1 000 ludności według województw w 2010 r.

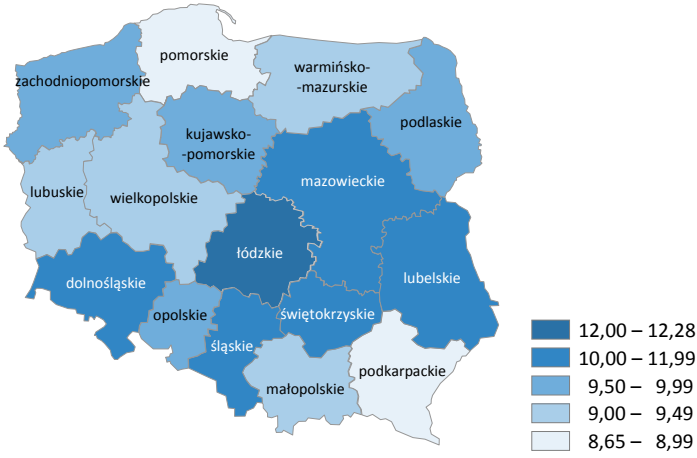

Choroby układu krążenia oraz nowotwory były najczęstszymi przyczynami zgonów zarówno w województwie warmińsko-mazurskim, jak i w kraju. Łącznie spowodowały 68,1% wszystkich zgonów. W 2009 roku choroby układu krążenia wywołały 41,6% wszystkich zgonów w województwie, natomiast nowotwory 26,5%.

Struktura zgonów według głównych grup przyczyn w latach 2000–2009

w %

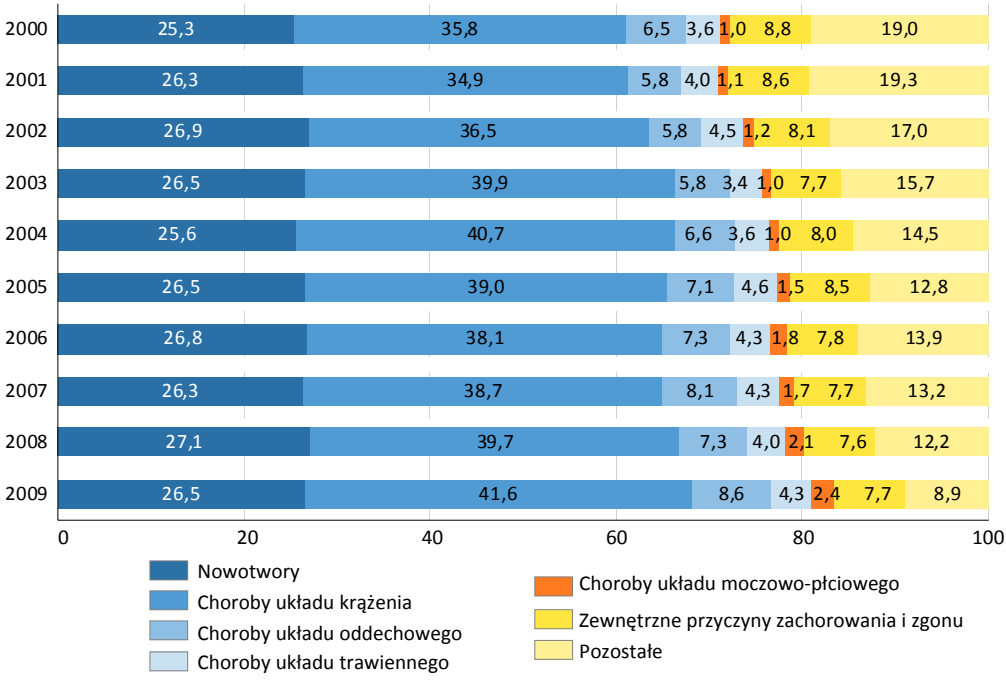

Najczęstszymi przyczynami zgonów w grupie chorób układu krążenia były: choroby naczyń mózgowych, choroba niedokrwienna serca oraz miażdżyca. Z powodu chorób układu krążenia częściej umierały kobiety (51,5%) niż mężczyźni. U kobiet liczba zgonów rośnie intensywniej po 70. roku życia, u mężczyzn wcześniej, już po 45. roku życia.

Zgony spowodowane chorobami układu krążenia według płci i grup wieku w 2009 r.

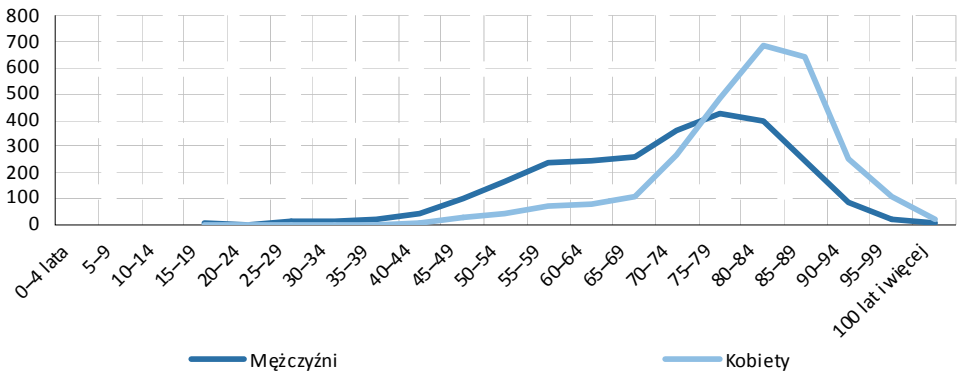

W 2009 r. na nowotwory częściej umierali mężczyźni (56,5%) niż kobiety. Wyjątkowo duży przyrost zgonów mężczyzn nastąpił po 50. roku życia.

Zgony spowodowane nowotworami według płci i grup wieku w 2009 r.

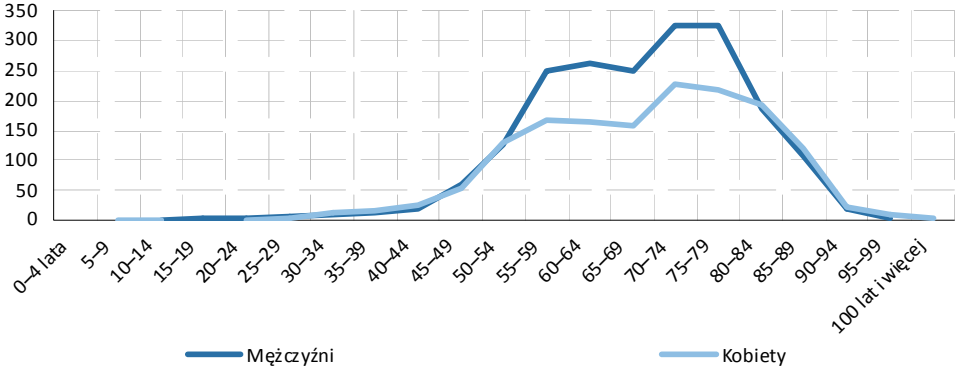

Dla mężczyzn najgroźniejszymi chorobami nowotworowymi były nowotwory złośliwe układu oddechowego (9,8% zgonów mężczyzn), nowotwory złośliwe układu moczowego (2,2%), żołądka (1,7%) oraz jelita grubego (1,7%). Dla kobiet, tak jak i dla mężczyzn, najgroźniejszymi chorobami nowotworowymi były nowotwory złośliwe układu oddechowego (4,5% zgonów kobiet), następnie nowotwory złośliwe narządów płciowych (4,0%), nowotwór złośliwy piersi (3,0%) oraz nowotwór jelita grubego (1,8%).

W województwie, podobnie jak w Polsce, obserwuje się malejącą umieralność niemowląt wyrażoną liczbą zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia na 1 000 urodzeń żywych. W latach 2000–2010 współczynniki umieralności niemowląt w województwie były niższe niż w kraju.

Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w województwie i w Polsce w latach 2000–2010

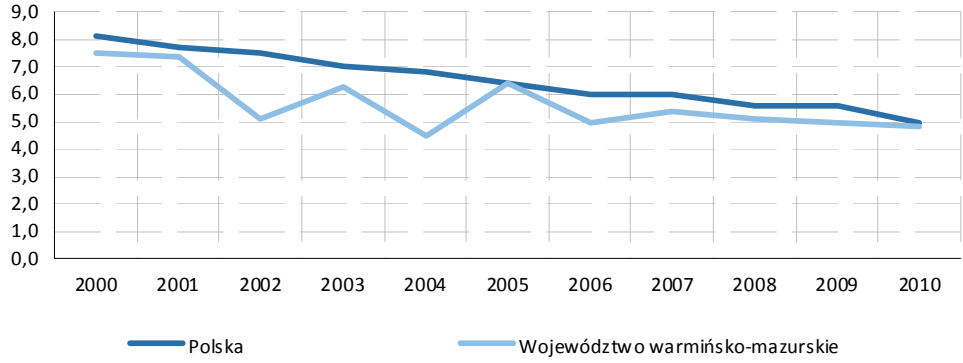

Na przestrzeni lat w województwie obserwuje się zróżnicowaną umieralność niemowląt. Na wsi w 2001 r. oraz w 2005 r. odnotowano największą umieralność niemowląt, podczas gdy w 2010 r. umieralność niemowląt na 1 000 urodzeń żywych była najniższa w okresie jedenastu lat.

Umieralność niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w 2010 r.

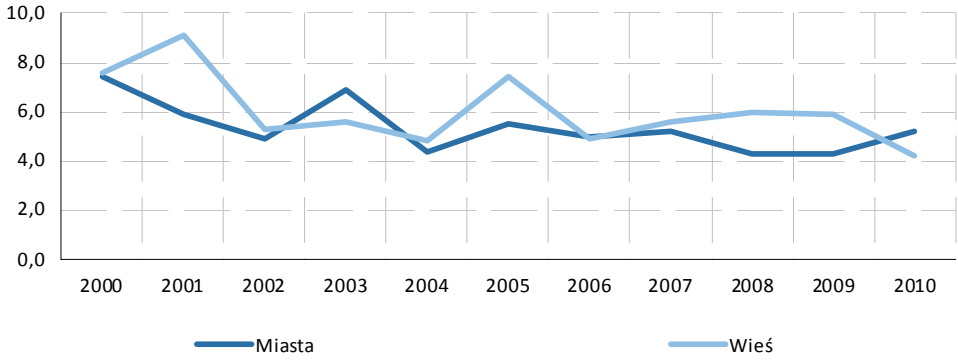

Wśród zgonów niemowląt, podobnie jak w kraju, przeważają zgony chłopców. W 2010 r. na 1 000 urodzeń żywych udział zgonów chłopców wyniósł w województwie 5,4, natomiast dziewcząt 4,0, w kraju odpowiednio 5,4 i 4,5. W 2010 r. w województwie 78,7% zgonów niemowląt nastąpiło przed ukończeniem pierwszego miesiąca życia, tj. w okresie noworodkowym, w tym ponad połowa w okresie pierwszego tygodnia życia. Najczęstszymi przyczynami zgonów niemowląt w 2009 r. były choroby i stany okresu okołoporodowego (60,2%) oraz wady rozwojowe wrodzone (26,5%). Pozostałe zgony wywołały choroby nabyte w okresie niemowlęcym lub urazy. W województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r. umieralność okołoporodowa (urodzenia martwe i zgony niemowląt w pierwszym tygodniu trwania życia na 1 000 urodzeń żywych i martwych) kształtowała się na poziomie 6,8. Najwyższą umieralność okołoporodową odnotowano w województwie świętokrzyskim (9,0), a najniższą w województwie podlaskim (5,8). W województwie warmińsko-mazurskim obniża się wczesna umieralność niemowląt. W porównaniu do 2000 r. nastąpił spadek umieralności okołoporodowej z 8,5 na 1 000 urodzeń żywych w 2000 r. do 6,8 w 2010 r.

Chłopiec urodzony w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 r. ma szansę przeżycia 71,3 lat, a dziewczynka 80,4 lat. Zróżnicowanie długości życia osób obu płci w województwie jest związane z większą umieralnością mężczyzn niż kobiet. W porównaniu do 2000 roku na Warmii i Mazurach nastąpiło wydłużenie życia mężczyzn i kobiet o około 2 lata. Mieszkanki województwa warmińsko-mazurskiego żyją dłużej od mężczyzn przeciętnie o 9 lat. Zróżnicowanie długości życia występuje również w zależności od zamieszkiwania w miastach lub na wsi. Przeciętna długość życia zarówno mężczyzn, jak i kobiet mieszkających w miastach jest dłuższa niż ich rówieśników z obszarów wiejskich.

Przeciętne trwanie życia mężczyzn i kobiet w latach 2000–2010

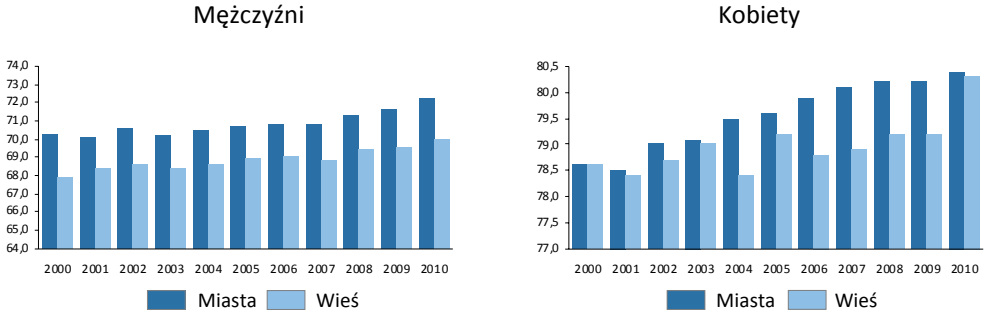

Mimo obserwowanej w województwie tendencji wydłużania się przeciętnego trwania życia, mieszkańcy warmińsko-mazurskiego żyją krócej niż mieszkający w innych województwach. W porównaniu do Polski różnica ta wynosi 0,8 roku w przypadku mężczyzn oraz 0,2 roku w przypadku kobiet.

Ruch wędrówkowy ludności

Migracje są drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem wpływającym na liczbę ludności, jej strukturę i przestrzenne rozmieszczenie. W latach 2000–2010 w województwie warmińsko-mazurskim notowano ujemne saldo migracji stałej. W kolejnych latach omawianego okresu, liczba wymeldowań z pobytu stałego przewyższała liczbę nowych zameldowań. Przewagę odpływu ludności nad napływem rejestrowano zarówno w ruchu międzywojewódzkim, jak i zagranicznym.

Migracje międzywojewódzkie i zagraniczne na pobyt stały w latach 2000–2010

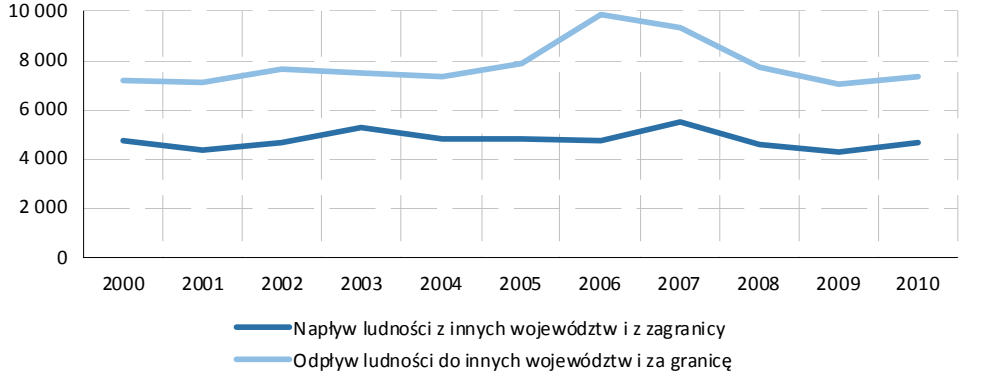

Od 2000 roku, w wyniku migracji, ubyło łącznie 33,5 tys. mieszkańców województwa, przeciętnie 3,0 tys. rocznie. Największą różnicę między odpływem i napływem migracyjnym notowano w 2006 i 2007 roku, kiedy to ubyło odpowiednio 5,1 tys. i 3,8 tys. mieszkańców. O intensywności odpływu wędrówkowego ludności mówi saldo migracji stałej (liczone na 1 000 mieszkańców), które kształtowało się na poziomie od -1,7 w 2000 roku do -1, 9 w 2010 roku. W latach o największym nasileniu migracji (w 2006 i 2007 r.) wyniosło odpowiednio -3,5 i -2,7.

Odpływ ludności z miast województwa był większy niż z obszarów wiejskich. Każdego roku, w latach 2000–2010, ubywało przeciętnie 1,8 tys. mieszkańców miast i 1,2 tys. mieszkańców wsi. Rok 2010 był pierwszym, w którym liczba nowych zameldowań na wsi była wyższa od liczby wymeldowań (o 8 osób).

Saldo migracji stałej w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2000–2010

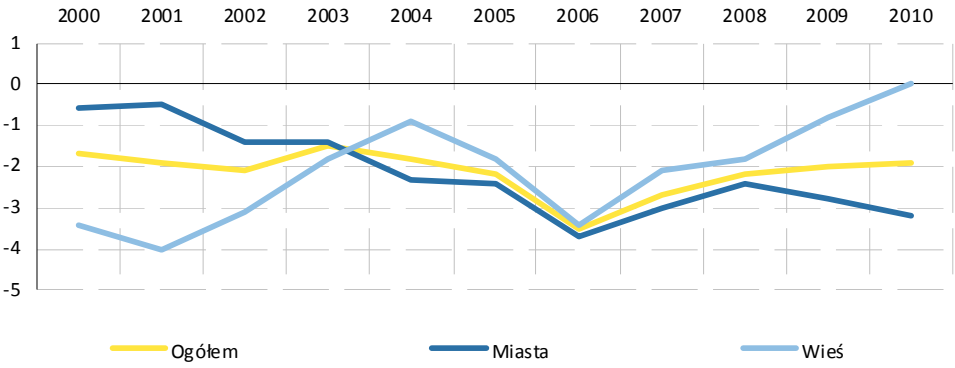

Ujemnym saldem migracji stałej w 2010 roku charakteryzowało się 11 województw. Największy ubytek ludności z tytułu migracji (na 1 000 ludności) odnotowano w województwie lubelskim (-2,3), świętokrzyskim (-2,0) i warmińsko-mazurskim (-1,9), natomiast największy przyrost liczby mieszkańców stwierdzono w województwie mazowieckim (2,6), małopolskim (1,3) i pomorskim (1,2).

Saldo migracji stałej na 1 000 ludności według województw w 2010 r.

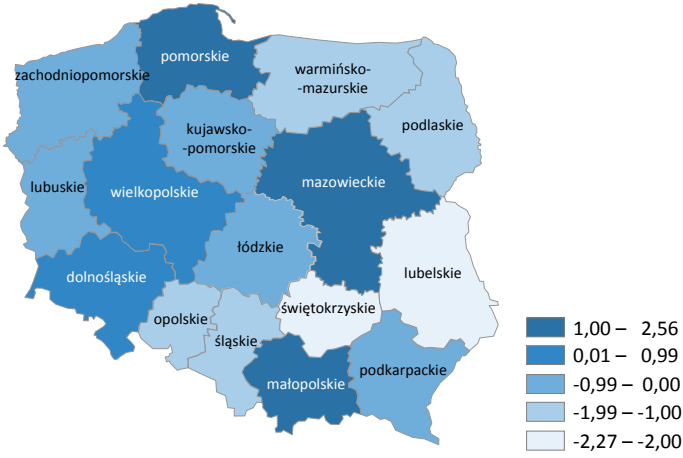

Na Warmii i Mazurach obserwowano przestrzenne zróżnicowanie zjawiska migracji. Większość badanych obszarów charakteryzowała się w 2000 i 2010 roku ujemnym saldem migracji na pobyt stały. Przyrostem liczby ludności (w wyniku migracji) wyróżniały się gminy położone w sąsiedztwie Olsztyna i innych większych miast województwa. W porównaniu do 2000 roku wzrosła liczba gmin, w których saldo migracji było dodatnie.

Saldo migracji stałej na 1 000 ludności w gminach w 2010 r.

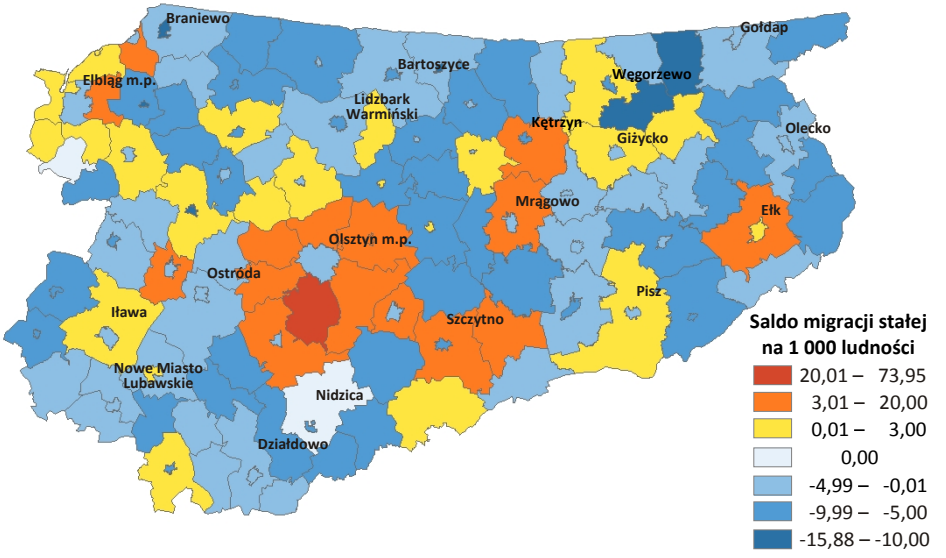

Ruch migracyjny w obrębie województwa nie powoduje zmian w liczbie mieszkańców regionu, ale decyduje o przestrzennym rozmieszczeniu ludności. Adres zamieszkania w granicach województwa, w latach 2000–2010, zmieniło łącznie 139,7 tys. osób, przeciętnie 12,7 tys. osób rocznie.

Ruch wędrówkowy międzywojewódzki obejmuje przemieszczenia ludności z województwa do innych województw i odwrotnie. W omawianym okresie liczba osób opuszczających województwo, przewyższała liczbę osób, które zdecydowały się na zamieszkanie na Warmii i Mazurach. W wyniku migracji międzywojewódzkich w latach 2000–2010 ubyło łącznie 25,8 tys. mieszkańców regionu, przeciętnie 2,3 tys. osób rocznie.

Migracje międzywojewódzkie na pobyt stały w latach 2000–2010

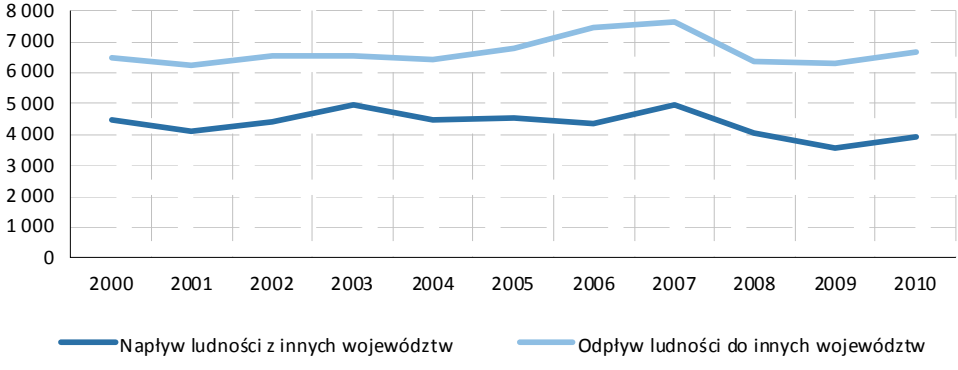

Mieszkańcy Warmii i Mazur najczęściej migrowali do województwa mazowieckiego, pomorskiego, podlaskiego i kujawsko-pomorskiego. Ludność napływająca na Warmię i Mazury również pochodziła głównie z sąsiednich województw: mazowieckiego, pomorskiego, podlaskiego i kujawsko-pomorskiego.

Migracje międzywojewódzkie na pobyt stały w 2010 r.

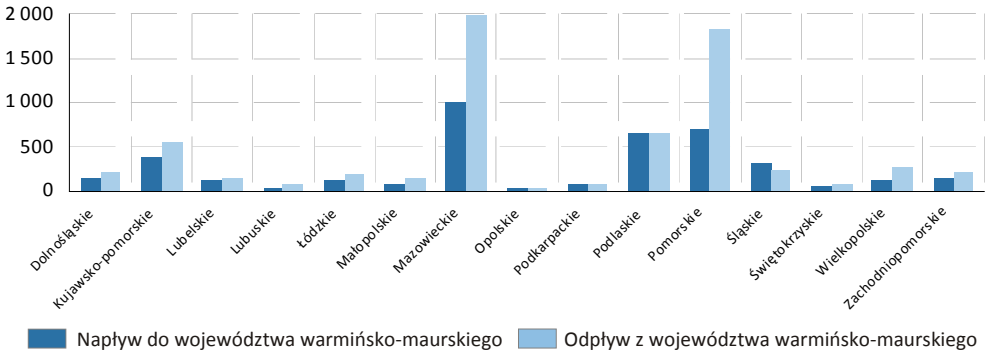

W migracjach międzywojewódzkich najliczniej uczestniczyli ludzie młodzi. Wśród ludności napływowej osoby w wieku 20–39 lat stanowiły 51,4%, natomiast wśród ludności odpływowej 61,7%.

Rozmiary imigracji rejestrowanej (na pobyt stały) w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2000–2009 były mniejsze niż rozmiary emigracji, o czym świadczy ujemne saldo migracji zagranicznych. W 2010 roku, po raz pierwszy, napływ ludności z zagranicy był większy niż odpływ za granicę (o 15 osób). W okresie 11 lat, w wyniku międzynarodowego ruchu wędrówkowego z województwa ubyło łącznie 7,7 tys. mieszkańców (przeciętnie 0,7 tys. osób rocznie).

Liczba mieszkańców opuszczających województwo, w celu osiedlenia się na stałe za granicą, zmieniała się w kolejnych latach. Na początku omawianego okresu (w 2000 roku) wyemigrowało 0,8 tys. ludności. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej zjawisko emigracji wzrosło. W 2005 roku liczba emigrantów zwiększyła się do 1,1 tys., a w 2006 roku do 2,4 tys. osób. Emigracja z Warmii i Mazur była 3-krotnie wyższa w 2006 roku niż w 2000 czy 2010 roku. Po 2006 roku liczba wyjazdów za granicę kraju, z roku na rok zmniejszała się. W tym samym czasie liczba osób przybywających z zagranicy do województwa warmińsko-mazurskiego (imigracja) wzrastała od 0,3 tys. w 2000 roku do 0,8 tys. w 2010 roku. W latach 2009–2010 rozmiary emigracji i imigracji kształtowały się na zbliżonym poziomie.

Migracje zagraniczne na pobyt stały w latach 2000–2010

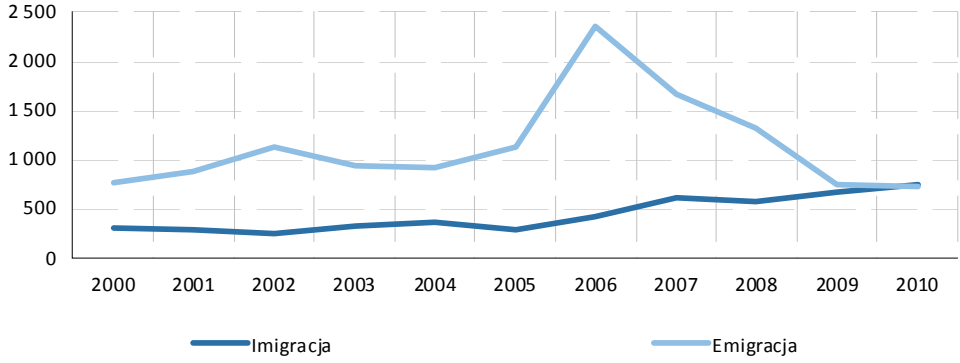

W zbiorowości emigrantów z Warmii i Mazur w 2010 roku przeważały liczebnie kobiety (53,6%) i mieszkańcy miast (70,1%). Najczęściej wyjeżdżały osoby w wieku 20–49 lat, a ich udział w ogólnej liczbie emigrantów wyniósł 62,3%. Z Warmii i Mazur emigrowano głównie do Niemiec i Wielkiej Brytanii. Kraje te wybrała ponad połowa emigrantów (59,2%).

Migracje zagraniczne na pobyt stały według wybranych krajów w 2010 r.

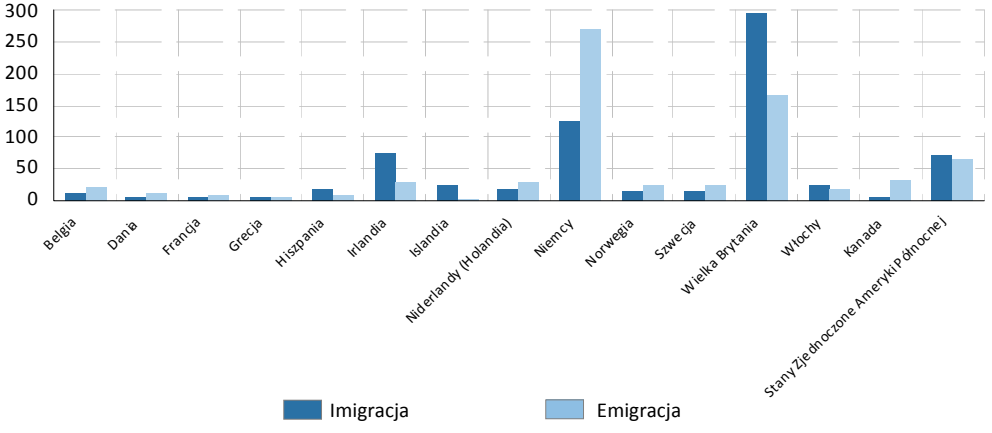

W grupie imigrantów przeważali liczebnie mężczyźni (59,2%). Osoby w wieku 34 lata i mniej stanowiły 81,3% ludności napływowej z zagranicy. Ponad połowa imigrantów pochodziła z Wielkiej Brytanii i Niemiec (55,8%).

TABLICE STATYSTYCZNE
STATISTICAL TABLES

I. Wybrane dane o stanie, ruchu naturalnym i migracjach ludności w warmińsko-mazurskim
Selected data on the size, vital statistics and migration of population in warmińsko-mazurskie voivodship

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2000	2002	2005	2009	2010
	OGÓŁEM *TOTAL*				
Ludność (stan w dniu 31 XII) **....** ***Population*** *(as of 31 XII)*	**1 427 508**	**1 428 449**	**1 428 601**	**1 427 118**	**1 427 241**
mężczyźni ..... *males*	697 860	698 199	697 318	695 542	695 631
kobiety ..... *females*	729 648	730 250	731 283	731 576	731 610
Małżeństwa ..... *Marriages*	8 330	7 230	7 810	9 427	8 370
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	5,81	5,04	5,45	6,59	5,85
Rozwody [a] ..... *Divorces* [a]	1 847	2 089	3 057	2 840	2 899
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	1,28	1,46	2,13	1,99	2,03
Urodzenia żywe ..... *Live births*	15 612	14 802	14 776	16 538	15 771
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	10,90	10,32	10,31	11,57	11,03
Zgony ..... *Deaths*	11 777	11 998	12 421	13 187	12 942
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	8,22	8,37	8,67	9,22	9,05
w tym niemowląt ..... *of which infant*	117	76	94	83	75
na 1 000 urodzeń żywych .. *per 1 000 of live births*	7,49	5,13	6,36	5,02	4,76
Przyrost naturalny ..... *Natural increase*	3 835	2 804	2 355	3 351	2 829
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	2,68	1,96	1,64	2,34	1,98
Migracje ogółem *Total migration*					
napływ ..... *inflow*	16 583	16 604	17 348	16 165	17 527
odpływ ..... *outflow*	19 044	19 634	20 446	18 949	20 233
saldo migracji ..... *net migration*	-2 461	-3 030	-3 098	-2 784	-2 706
w tym zagraniczne *of which international*					
imigracja ..... *immigration*	309	248	293	674	755
emigracja ..... *emigration*	768	1 142	1 130	744	740
saldo migracji ..... *net migration*	-459	-894	-837	-70	15

I. Wybrane dane o stanie, ruchu naturalnym i migracjach ludności w warmińsko-mazurskim (dok.)
Selected data on the size, vital statistics and migration of population in warmińsko-mazurskie voivodship (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2000	2002	2005	2009	2010
	MIASTA *URBAN AREAS*				
Ludność (stan w dniu 31 XII) **....** ***Population*** *(as of 31 XII)*	**860 484**	**859 661**	**857 850**	**854 339**	**852 651**
mężczyźni ..... *males*	411 379	410 737	409 169	406 354	405 423
kobiety ..... *females*	449 105	448 924	448 681	447 985	447 228
Małżeństwa ..... *Marriages*	4 752	4 190	4 636	5 642	4 943
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	5,56	4,89	5,43	6,65	5,84
Rozwody [a] ..... *Divorces* [a]	1 457	1 682	2 233	2 176	2 171
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	1,70	1,97	2,62	2,57	2,56
Urodzenia żywe ..... *Live births*	8 161	7 693	8 026	9 443	8 688
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	9,54	8,99	9,41	11,13	10,26
Zgony ..... *Deaths*	6 755	6 970	7 332	7 718	7 662
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	7,90	8,14	8,59	9,10	9,05
w tym niemowląt ..... *of which infant*	60	38	44	41	45
na 1 000 urodzeń żywych .. *per 1 000 of live births*	7,35	4,94	5,48	4,34	5,18
Przyrost naturalny ..... *Natural increase*	1 406	723	694	1 725	1 026
na 1 000 ludności ..... *per 1 000 of population*	1,64	0,84	0,81	2,03	1,21
Migracje ogółem *Total migration*					
napływ ..... *inflow*	9 287	9 458	9 345	8 457	8 945
odpływ ..... *outflow*	9 759	10 686	11 414	10 791	11 659
saldo migracji ..... *net migration*	-472	-1 228	-2 069	-2 334	-2 714
w tym zagraniczne *of which international*					
imigracja ..... *immigration*	214	169	220	460	513
emigracja ..... *emigration*	564	780	778	527	519
saldo migracji ..... *net migration*	-350	-611	-558	-67	-6

a Według miejsca zamieszkania powoda, strony, która wniosła powództwo o rozwód.
a By place of residence of person filling petition for divorce.

II. Mierniki charakteryzujące sytuację demograficzną województw w 2010 r.
Stan w dniu 31 XII
Demographic situation of voivodships in 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwa *Voivodships*							
		dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie
Ludność w tys.	38 200,0	2 877,8	2 069,5	2 151,9	1 011,0	2 534,4	3 310,1	5 242,9	1 028,6
w odsetkach	100,0	7,5	5,4	5,6	2,6	6,6	8,7	13,7	2,7
w tym kobiety	19 755,7	1 499,3	1 071,5	1 109,8	521,0	1 329,4	1 706,1	2 735,2	531,1
Przyrost rzeczywisty ludności:									
2000=100	100,1	101,2	99,9	102,5	99,7	103,7	97,4	97,6	104,1
2005=100	99,9	100,4	99,9	101,3	99,8	101,7	98,7	98,4	101,8
Ludność w miastach w tys.	23 264,4	2 016,8	1 252,9	1 002,6	641,7	1 621,9	1 627,8	3 385,8	537,5
w % ogółu ludności ...	60,9	70,1	60,5	46,6	63,5	64,0	49,2	64,6	52,3
Ludność na 1 km^2	122,2	144,3	115,2	85,7	72,3	139,1	218,0	147,4	109,3
Kobiety na 100 mężczyzn	107,1	108,8	107,4	106,5	106,3	110,3	106,4	109,1	106,7
Ludność w tys. w wieku:									
przedprodukcyjnym ..	7 140,2	499,4	400,4	412,4	193,1	440,6	652,0	973,8	173,2
produkcyjnym	24 615,2	1 887,8	1 337,2	1 359,2	664,0	1 616,2	2 108,0	3 334,4	676,4
poprodukcyjnym	6 444,6	490,6	331,9	380,2	154,0	477,6	550,1	934,7	178,9
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	55,2	52,4	54,8	58,3	52,3	56,8	57,0	57,2	52,1

wództwa *ships*								
podkar-packie	podlas-kie	pomor-skie	śląskie	święto-krzyskie	**war-mińsko-mazur-skie**	wielko-polskie	zachod-niopo-morskie	*SPECIFICATION*
2 103,5	1 188,3	2 240,3	4 635,9	1 266,0	**1 427,2**	3 419,4	1 693,1	*Population in thous.*
5,5	3,1	5,9	12,1	3,3	**3,7**	9,0	4,4	*in percentage*
1 074,9	609,6	1 152,2	2 401,7	649,6	**731,6**	1 760,7	871,9	*of which females*
								Population growth rate:
99,9	101,9	97,0	102,8	102,9	**100,0**	97,8	100,3	2000=100
99,8	101,0	98,2	101,1	101,5	**100,1**	98,6	100,1	2005=100
870,0	717,8	1 477,7	3 613,7	570,3	**852,7**	1 910,7	1 164,5	*Urban population in thous.*
41,4	60,4	66,0	78,0	45,0	**59,7**	55,9	68,8	*as % of total population*
117,9	58,9	122,4	375,9	108,1	**59,0**	114,6	74,0	*Population per 1 km^2*
104,5	105,3	105,9	107,5	105,4	**105,2**	106,1	106,2	*Females per 100 of males*
								Population in thous. at age:
419,0	223,3	450,6	797,0	229,8	**285,7**	676,9	312,9	*pre-working*
1 347,7	755,7	1 442,6	3 020,6	804,7	**930,3**	2 218,4	1 112,0	*working*
336,9	209,3	347,1	818,3	231,5	**211,2**	524,1	268,1	*post-working*
56,1	57,3	55,3	53,5	57,3	**53,4**	54,1	52,3	*Non-working age population per 100 persons at working age*

II. Mierniki charakteryzujące sytuację demograficzną województw w 2010 r. (cd.)
Stan w dniu 31 XII
Demographic situation of voivodships in 2010 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Woje *Voivod*							
		dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie
Ludność w wieku 15 lat i więcej w tys.	32 441,5	2 475,2	1 748,1	1 822,5	855,5	2 180,1	2 784,1	4 447,2	891,1
Według płci w %									
mężczyźni	48,3	47,9	48,2	48,4	48,5	47,5	48,5	47,8	48,4
kobiety	51,7	52,1	51,8	51,6	51,5	52,5	51,5	52,2	51,6
Współczynnik dynamiki demograficznej	1,092	0,994	1,105	0,983	1,153	0,818	1,250	1,138	0,927
Współczynnik dzietności ogólnej	1,382	1,304	1,392	1,384	1,350	1,340	1,408	1,471	1,135
Współczynnik reprodukcji brutto	0,665	0,628	0,672	0,667	0,652	0,656	0,677	0,697	0,516
Płodność kobiet	43,5	41,9	43,5	42,9	43,1	41,9	44,3	47,2	34,9
Urodzenia żywe na 1 000 ludności	10,82	10,28	10,92	10,48	10,80	10,04	11,26	11,63	8,91
Zgony na 1 000 ludności	9,91	10,34	9,88	10,67	9,37	12,28	9,00	10,22	9,61
Zgony niemowląt na 1 000 urodzeń żywych	4,98	6,13	5,80	4,68	5,39	3,96	4,53	4,51	5,24
Małżeństwa na 1 000 ludności	5,98	5,70	6,01	6,16	5,85	5,71	6,19	5,83	5,54
Rozwody na 1 000 ludności	1,61	2,02	1,93	1,15	1,91	1,68	1,10	1,59	1,47
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	0,91	-0,06	1,04	-0,19	1,43	-2,24	2,25	1,41	-0,70

wództwa *ships*								*SPECIFICATION*
podkar-packie	podlas-kie	pomor-skie	śląskie	święto-krzyskie	**war-mińsko-mazur-skie**	wielko-polskie	zachod-niopo-morskie	
1 769,5	1 011,9	1 871,7	3 992,1	1 083,6	**1 197,7**	2 869,5	1 441,8	*Population at age of 15 years and over in thous.*
								By sex in %
48,9	48,7	48,6	48,2	48,7	**48,7**	48,5	48,5	*males*
51,1	51,3	51,4	51,8	51,3	**51,3**	51,5	51,5	*females*
1,202	1,010	1,392	1,002	0,889	**1,219**	1,318	1,049	*Demographic dynamics rate*
1,312	1,313	1,518	1,330	1,302	**1,406**	1,482	1,323	*Total fertility rate*
0,637	0,606	0,728	0,648	0,626	**0,684**	0,720	0,638	*Gross reproduction rate*
40,7	39,9	48,0	41,6	40,6	**43,6**	47,3	41,6	*Female fertility*
10,42	10,00	12,05	10,31	9,77	**11,03**	12,00	10,25	*Live births per 1 000 of population*
8,66	9,91	8,65	10,28	10,99	**9,05**	9,10	9,77	*Deaths per 1 000 of population*
5,23	4,53	4,54	5,73	6,27	**4,76**	4,40	5,25	*Infant deaths per 1 000 of live births*
6,26	5,87	6,09	6,13	6,15	**5,85**	6,21	5,63	*Marriages per 1 000 of population*
0,99	1,63	1,64	1,84	1,21	**2,03**	1,44	1,96	*Divorces per 1 000 of population*
1,75	0,10	3,39	0,02	-1,23	**1,98**	2,89	0,48	*Natural increase per 1 000 of population*

II. Mierniki charakteryzujące sytuację demograficzną województw w 2010 r. (dok.)
Stan w dniu 31 XII
Demographic situation of voivodships in 2010 (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwa *Voivodships*							
		dolnośląskie	kujawsko-pomorskie	lubelskie	lubuskie	łódzkie	małopolskie	mazowieckie	opolskie
Saldo migracji na pobyt stały na 1 000 ludności:									
ogółem	-0,06	0,48	-0,81	-2,27	-0,47	-0,70	1,34	2,56	-1,74
w tym zagranicznych	-0,06	-0,07	-0,12	-0,02	-	-0,01	0,22	0,13	-1,09
Prognoza ludności ogółem w tys.									
2015	38016,1	2 835,0	2 055,4	2 104,8	1 010,2	2 475,0	3 338,0	5 353,6	999,7
2020	37829,9	2 799,9	2 040,7	2 063,0	1 007,6	2 419,2	3 364,7	5 429,8	978,5
2030	36796,0	2 688,3	1 971,6	1 946,6	983,6	2 274,6	3 359,5	5 480,2	928,4
2035	35993,1	2 614,2	1 920,5	1 871,1	963,6	2 188,0	3 328,7	5 469,5	897,1
w wieku:									
przedprodukcyjnym 2015	6 918,0	480,4	384,8	390,7	188,6	419,5	629,3	990,1	160,5
2020	6 959,4	482,8	384,6	384,6	190,5	416,7	633,0	1 029,0	156,1
2030	6 252,6	428,5	341,3	332,4	169,7	361,9	588,7	962,9	138,0
2035	5 632,1	385,5	306,2	290,5	152,8	321,0	537,7	887,7	122,9
produkcyjnym 2015	23717,7	1 779,3	1 283,2	1 294,6	635,2	1 520,2	2 092,7	3 300,6	640,0
2020	22502,6	1 659,8	1 212,8	1 212,9	597,8	1 410,9	2 038,6	3 202,1	599,4
2030	21254,3	1 554,9	1 136,9	1 104,1	566,4	1 290,5	1 971,2	3 189,0	539,3
2035	20739,3	1 511,6	1 105,4	1 057,9	555,3	1 237,4	1 941,5	3 178,8	515,2
poprodukcyjnym 2015	7 380,3	575,3	387,4	419,5	186,4	535,3	616,0	1 063,0	199,2
2020	8 367,9	657,3	443,3	465,5	219,4	591,6	693,2	1 198,7	223,0
2030	9 289,1	704,9	493,4	510,1	247,5	622,2	799,6	1 328,3	251,1
2035	9 621,7	717,1	509,0	522,7	255,4	629,6	849,6	1 403,0	258,9

wództwa *ships*								
podkar-packie	podlas-kie	pomor-skie	śląskie	święto-krzyskie	**war-mińsko-mazur-skie**	wielko-polskie	zachod-niopo-morskie	*SPECIFICATION*
								Net of migration for permanent residence per 1 000 of population:
-0,91	-1,27	1,19	-1,06	-2,00	**-1,89**	0,37	-0,55	*total*
0,02	0,08	-0,04	-0,38	0,02	**0,01**	-0,13	0,10	*of which international*
								Total population projection in thous.
2 092,0	1 169,0	2 262,9	4 534,6	1 232,3	**1 413,3**	3 453,5	1 686,9	2015
2 085,8	1 153,5	2 285,1	4 447,1	1 202,6	**1 400,6**	3 475,7	1 676,0	2020
2 037,4	1 105,6	2 282,8	4 202,1	1 125,2	**1 347,9**	3 441,1	1 621,0	2030
1 992,7	1 072,3	2 262,8	4 052,2	1 076,9	**1 309,4**	3 393,9	1 580,1	2035
								at age:
395,6	209,8	447,4	765,1	212,2	**274,7**	667,8	301,5	2015 *pre-working*
391,4	208,8	457,3	763,6	206,3	**274,0**	678,5	302,2	2020
356,2	186,9	419,7	667,8	176,8	**240,3**	612,5	268,8	2030
318,6	165,0	384,0	595,9	154,3	**213,0**	555,3	241,7	2035
1 318,0	732,0	1 402,9	2 841,7	760,4	**889,7**	2 164,9	1 062,6	2015 *working*
1 265,6	691,0	1 351,4	2 639,8	705,9	**835,6**	2 082,2	997,0	2020
1 181,2	627,1	1 324,5	2 406,7	632,8	**773,7**	2 017,8	938,1	2030
1 146,8	603,4	1 314,1	2 313,5	601,8	**752,3**	1 989,1	915,1	2035
378,4	227,2	412,7	927,8	259,6	**248,8**	620,8	322,8	2015 *post-working*
428,8	253,7	476,5	1 043,7	290,4	**291,0**	715,0	376,7	2020
500,0	291,6	538,5	1 127,6	315,6	**334,0**	810,7	414,1	2030
527,3	303,8	564,7	1 142,9	320,7	**344,1**	849,5	423,3	2035

UWAGI METODYCZNE

I. Źródła i zakres danych

Informacje uzyskano na podstawie sprawozdawczości GUS oraz źródeł pozastatystycznych.

Ludność i procesy demograficzne

- wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 V 2002 r.,
- formularz GUS „Karta statystyczna zawarcia małżeństwa" (DN-1),
- formularz GUS „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego: 1) orzeczenia separacji, 2) zniesienia separacji" (D-S1),
- formularz GUS „Karta statystyczna dotycząca prawomocnego orzeczenia rozwodu" (DR-1),
- dokument Ministerstwa Zdrowia „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka",
- dokument podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta statystyczna do karty zgonu",
- dokumentacja prowadzona przez gminy dotycząca ewidencji ludności (Ustawa z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych; Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 z późniejszymi zmianami) o ruchu migracyjnym w oparciu o druk meldunkowy: 1. „Zgłoszenie pobytu stałego" (migracja wewnętrzna i imigracja na pobyt stały), 2. „Zgłoszenie wymeldowania z pobytu stałego w związku z wyjazdem za granicę" (emigracja na pobyt stały).

Stan i struktura ludności

Źródło danych o stanie i strukturze ludności stanowią bilanse stanu i struktury ludności. Bilanse stanu i struktury ludności według faktycznego miejsca zamieszkania w danej jednostce podziału terytorialnego sporządzane są dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu danych dotyczących:
- urodzeń i zgonów,
- przyjazdów do Polski i wyjazdów z Polski na stałe,
- salda migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały między poszczególnymi jednostkami podziału administracyjnego kraju,
- salda ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 30 IX 2006 r. ponad 2 miesiące),
- zmian w podziale administracyjnym kraju.

Ruch naturalny ludności

Informacje o ruchu naturalnym ludności przygotowano w oparciu o:
- sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach,
- sprawozdawczość sądów o prawomocnie orzeczonych rozwodach i separacjach.

Dane o ruchu naturalnym ludności opracowano w podziale terytorialnym:
- małżeństwa – uwzględniane są wszystkie małżeństwa, w których jedna ze stron (mężczyzna lub kobieta) przed zawarciem związku małżeńskiego była zameldowana na pobyt stały w Polsce. Jako kryterium podziału terytorialnego przyjęto miejsce stałego zameldowania mężczyzny przed ślubem lub w przypadku małżeństw, w których

mężczyzna zamieszkiwał przed ślubem za granicą, miejsce stałego zameldowania kobiety przed ślubem,
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo lub – w przypadku gdy pozew wniosła osoba zamieszkała za granicą – według miejsca zamieszkania współmałżonka,
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Migracje ludności

Dane o migracjach ludności opracowano na podstawie:
- dokumentacji prowadzonej przez gminy, dotyczącej ewidencji ludności o ruchu migracyjnym, obejmującej:
  - zgłoszenie pobytu stałego (migracja wewnętrzna i imigracja na pobyt stały),
  - zgłoszenie wymeldowania z pobytu stałego w związku z wyjazdem za granicę (emigracja na pobyt stały),
  - zgłoszenie pobytu czasowego (migracja wewnętrzna i imigracja na pobyt czasowy),
  - zgłoszenie wyjazdu na pobyt czasowy za granicę (emigracja na pobyt czasowy),
- wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 V 2002 r.,
- rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

II. Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Dane o stanie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym opracowano według **faktycznego miejsca zamieszkania**. Do ludności **faktycznie zamieszkałej** w danej jednostce podziału terytorialnego zalicza się ludność zameldowaną na pobyt stały i faktycznie tam zamieszkałą oraz ludność przebywającą tam czasowo – zameldowaną w danej jednostce podziału terytorialnego na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 30 IX 2006 r. ponad 2 miesiące).

2. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, to osoby do 17 roku życia, natomiast **w wieku poprodukcyjnym**,
to mężczyźni, którzy ukończyli 65 lat i więcej, a kobiety w wieku 60 lat i więcej.

3. **Wskaźnik urbanizacji** określa udział ludności miejskiej do ludności ogółem zamieszkałej na danym obszarze.

4. **Gęstość zaludnienia** określa stosunek liczby ludności do powierzchni przez nią zamieszkiwanej i wyrażony jest w osobach na 1 km^2.

5. **Stan cywilny prawny** jest to stan cywilny według obowiązującego prawa. Dla każdej osoby w wieku 15 lat i więcej ustalono stan cywilny prawny według następujących kategorii:
- kawaler/panna,
- żonaty/zamężna,
- wdowiec/wdowa,

- rozwiedziony/rozwiedziona,
- separowany/separowana.

6. **Przeciętne dalsze trwanie życia** wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku „x" lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. **Przyrost naturalny** ludności jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

8. **Migracje wewnętrzne ludności** są to zmiany miejsca zamieszkania w kraju na pobyt stały (lub czasowy).
   Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.
   W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się:
   – **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innych,
   – **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.
   Przez określenie „**napływ**" rozumie się nowe zameldowania na pobyt stały, przez „**odpływ**" – wymeldowania z pobytu stałego.

9. **Migracje zagraniczne ludności** są to wyjazdy poza granicę kraju zamieszkania, a tym samym przyjazdy do danego kraju. Według definicji rekomendowanych przez ONZ i Unię Europejską wyróżnia się migracje:
   – **krótkookresowe** (przebywanie poza granicami kraju poniżej 1 roku),
   – **długookresowe** (przebywanie poza granicami kraju rok i dłużej). Do **migracji długookresowych** zalicza się także **wyjazdy za granicę (przyjazdy z zagranicy) na pobyt stały**.
   Statystyka migracji zagranicznych prowadzona w GUS dotyczy m.in. przyjazdów do kraju na pobyt stały – **imigracja** (zameldowania na podstawie zgłoszenia pobytu stałego) oraz wyjazdów z kraju na stałe – **emigracj**a (na podstawie zgłoszenia wymeldowania z miejsca pobytu stałego).

10. Informacje o migracjach wewnętrznych i zagranicznych podano na podstawie pełnej ewidencji osób migrujących.

11. Dane zamieszczone w opracowaniu prezentowane są zgodnie z obowiązującym podziałem administracyjnym i agregowane na poziomie: kraju, województw, podregionów (grupujących jednostki szczebla powiatowego), powiatów i gmin.

12. Współczynniki **ruchu naturalnego i migracji ludności** obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

13. Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki znajdują się w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" GUS.

BAZA DEMOGRAFIA – bogate źródło danych demograficznych

Baza Demografia zapewnia stały i bezpłatny dostęp do bieżących informacji statystycznych charakteryzujących sytuację demograficzną w Polsce

adres www:

www.demografia.stat.gov.pl/BazaDemografia

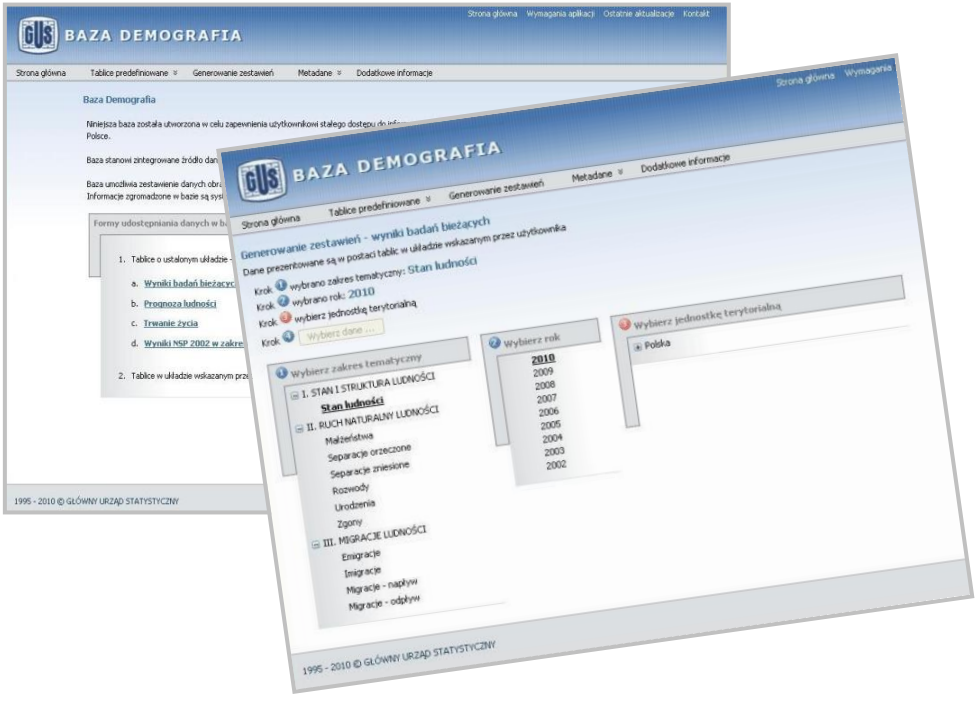

Baza Demografia umożliwia zestawienie danych obrazujących dynamikę zachodzących zmian w populacji ludności oraz prowadzenie wielowymiarowych analiz statystycznych. Informacje zgromadzone w bazie są systematycznie uzupełniane oraz aktualizowane.

***

Baza opracowana w Ośrodku Informatyki Statystycznej

Urzędu Statystycznego w Olsztynie